

Oubah Omar

En studie om innvanderforeldres møte med barnevernet

Masteroppgave i barnevern

OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for samfunnsvitenskap

Sammendrag

Tema og bakgrunn

Denne studien handler om hvordan ikke-vestlige innvandrereforeldre opplever å bli ivaretatt av barnevernet. Formålet har vært å frembringe kunnskap om innvandrereforeldres tanker og opplevelser i møte med barnevernet. I undersøkelsen har det blitt vektlagt å kunne løfte fram foreldrenes stemmer. Studien har blitt utforsket på bakgrunn av en personlig interesse for barnevernets ivaretagelse av innvandrereforeldre, ettersom dette er et område som jeg opplever ikke blir særlig synliggjort innen barnevernsfaglige felt.

Metodisk tilnærming

I oppgaven har det blitt benyttet kvalitativ tilnærming med bruk av intervju som metode for datainnsamlingen. Intervjuene er gjennomført med fire informanter fra primærmedisinsk verksted. Informantene har øst-afrikansk bakgrunn og er foreldre som har vært i kontakt med barnevernet. Den kvalitative tilnærmingen er valgt for å kunne belyse informantenes subjektive opplevelser, erfaringer og oppfatninger. For å kunne løfte fram dette ble det utført en tematisk analyse av datamaterialet. Ved hjelp av denne analysen fikk jeg innblikk på ulike temaer om hvordan innvandrereforeldrene opplever å bli ivaretatt av barnevernet.

Resultater og konklusjoner

Sentrale funn i denne oppgaven er inndelt i fire kategorier med titlene: *fattigdom, kulturelle forskjeller, mangel på brukermedvirkning og mangel på tillit til myndighetspersoner*. Resultatene av analysen ble drøftet i lys av Pierre Bourdieus kapitalformer. Dette bidro til en dypere forståelse av de ulike funnene som ble fremhevet i denne undersøkelsen. Funn i denne studien indikerer at ikke-vestlige innvandrereforeldre opplever utfordringer med å tilpasse seg et nytt land og samfunn. I møte med barnevernet erfarte foreldrene at deres forståelse av samme sak var annerledes enn barnevernets forståelse. Dette hadde en videre innvirkning på deres samarbeid og tydet på at kommunikasjon var en utfordring. En annen årsak til at samarbeid ble svekket mellom barnevernet og innvandrereforeldrene, var på bakgrunn av deres kulturelle forskjeller. Et annet funn var at informantene hadde et stort behov for å kunne medvirke i egen sak. Frykt for barnevernet kontrollmandat, og mistillit til barnevernets beslutningsprosess er andre sentrale forhold i denne undersøkelsen.

Nøkkelord: *Ikke-vestlige innvandrereforeldre, barnevernet, kulturelle forskjeller, anerkjennelse og samarbeid.*

Summary

Theme and background

This study is about the experiences non-western immigrant parents have with the child welfare service. The purpose has been to obtain knowledge about immigrant parents' thoughts and experiences in meetings with the child welfare service. In the study, emphasis has been placed on highlighting the views and feelings of the parents. The background for the study has been a personal interest in the child welfare service's care for immigrant parents, as this is an area of interest that is not often highlighted in the professional field of child welfare.

Methodological approach

In the thesis, a qualitative approach has been utilized, with interviews being used as the method for data collection. The interviews were conducted with four informants from primærmedisinsk verksted. The informants have an East African background and are all parents who have been in contact with the child welfare service. The qualitative approach has been selected specifically to shed light on the informants' subjective experiences and perceptions. In order to identify and examine the different responses, a thematic analysis of the data was performed. With the help of this analysis, I gained insight into various topics where the immigrant parents have shared experiences in interactions with the child welfare service.

Results and conclusions

Key findings in this thesis are divided into four categories with the titles: poverty, cultural differences, lack of inclusive participation and lack of trust in authority figures. The results of the analysis were discussed with Pierre Bourdieu's capital forms as backdrop. This contributed to a deeper understanding of the various findings highlighted in this study. The findings indicate that non-western immigrant parents experience challenges in adapting to a new country and society. In meetings with the child welfare service, the parents experienced that their understanding of an issue did not coincide with the understanding that the child welfare professional had on the same issue. This had a clear impact on their cooperation, and suggests communication was a challenge. The results suggested that another reason was their cultural differences. Another finding was that the informants had a need to be involved in their own case. Fear of the child welfare services' control mandate, and distrust of the child welfare service's decision-making process are other key factors in this thesis study.

Keywords: Non-Western immigrant parents, child welfare, cultural differences, recognition and cooperation.

Forord

Denne masteroppgaven representerer slutten på mitt studieløp ved OsloMet- storbyuniversitet. Studieløpet har vært en krevende, stressende og en langvarig prosess. Ettersom jeg har balansert oppgaveskriving, fulltidsarbeid og opprettholdt andre forhold i mitt liv. Gjennom forskningsprosessen dukket det stadig opp hindringer og utfordringer, særlig på bakgrunn av covid-19 pandemien som rammet Norge. Når samfunnet åpnet opp igjen fikk jeg løst og håndtert utfordringene jeg sto ovenfor. Jeg fikk endelig muligheten til å begynne å skrive oppgaven, og nå kan jeg endelig si meg ferdig. For en god følelse!

Jeg vil først og fremst takke alle mine informanter som deltok i denne undersøkelsen. Denne tøffe, sterke og gode foreldregruppen er fundamentet i oppgaven, og deres beskrivelser om hvordan de opplever å bli ivaretatt av barnevernet har gitt meg faglig påfyll. Denne kunnskapen er med på å utvikle min kompetanse som ansatt i barnevernet.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Berit Bergheim for alle de gode og konstruktive rådene jeg mottok under skriveprosessen. Dette var virkelig til stor hjelp.

Takk til min storesøster som orket å sitte ved min side de to siste ukene. Takk for den søster.

Til slutt må det rettes tusenvis av takker til de beste menneskene som jeg har i mitt liv. Min familie og venner som har støttet meg gjennom hele prosessen, men spesielt mamma. For uten deg hadde det ikke blitt skrevet en masteroppgave i dag. Takk for all kjærlighet, støtte, oppmuntring og ikke minst tålmodighet til min stressende oppførsel. Det kommer jeg til å være evig takknemlig for.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Begrunnelse for valg av tema	2
1.2	Presentasjon av problemstilling	2
1.3	Begrepsavklaring	3
1.4	Oppgavens struktur.....	5
1.5	Tidligere forskning	6
2	Teoretisk rammeverk.....	10
2.1	Kapitalformer.....	10
2.2	Migrasjon.....	14
2.3	Kultur.....	16
2.4	Oppdragelse	17
2.5	Kommunikasjon.....	19
2.6	Skjønn.....	21
3	Metode.....	24
3.1	Metodisk tilnærming.....	24
3.2	Egen forforståelse	25
3.3	Prosjektets utforming og gjennomføring	25
3.4	Presentasjon av utvalget	25
3.5	Rekruttering av utvalget	28
3.6	Utvikling av intervjuguide.....	29
3.7	Gjennomføring av intervju	30
3.8	Analytisk tilnærming	31
3.8.1	Forberedelser.....	32
3.8.2	Koding.....	32
3.8.3	Kategorisering	33
3.8.4	Rappotering	33
3.9	Kvalitetskrav ved forskningen.....	34
3.9.1	Reliabilitet	34
3.9.2	Validitet.....	35
3.9.3	Forskningsetiske hensyn	35
4	Resultater og drøftning av funn.....	37

4.1	Fattigdom.....	37
4.2	Kulturelle forskjeller.....	42
4.3	Mangel på brukermedvirkning	46
4.4	Mangel på tillit til myndighetspersoner.....	52
5	Avslutning	57
	Litteraturliste	60
	Vedlegg A- Informasjonsskriv	63
	Vedlegg B- Intervjuguide.....	67
	Vedlegg C- NSD	69

1 Innledning

Jeg følte at barnevernet ikke lyttet til meg, de fulgte bare loven og så saken kun fra en side. De prioriterte ikke meg som forelder ved å se mine behov også. – Ali

Dette er en erfaring informant Ali hadde i møte med barnevernet, der han opplevde å ikke bli sett eller hørt. Han har vært i kontakt med barnevernet i tre år, etter at han fikk foreldreansvaret alene for sine barn. I innvandrerguppen er det flere som uttrykker at det virker som barnevernet ikke anerkjenner dem som foreldre, samtidig som de uttrykker mistillit til barnevernet. Barnevernet har blitt kritisert for at forståelsen av barnets beste er et uttrykk for vestlig etnosentrisme. I følge Aadnesen (2015, s. 235) har norsk rett blitt kritisert for å ikke ta hensyn til det kulturelle og religiøse mangfoldet i dagens samfunn. Det hevdes at barnevernets oppfatning av barnets beste, er det som danner grunnlag for løsning av en enkelt sak. Han hevder også at det er et samfunnsproblem at majoriteten kan gjøre krav på å implisere tidløse verdier. Av den grunn blir kun majoritetens verdier og normer gjort om til en mal om hva som vurderes som god foreldreatferd. Det stilles også spørsmål om ikke-vestlige innvandrerforeldre krever en pluralisering i forståelsen av god foreldreatferd. Norge er et flerkulturelt samfunn, på den måten må barnevernet kunne ta hensyn til at det er forskjellige syn på hva som vurderes som barnets best (Aadnesen, 2015, s. 236).

Målet med denne studien er å øke kunnskapen om hvordan ikke-vestlige innvandrerforeldre opplever møte med barnevernet. Forholdet mellom barnevernet og ikke-vestlige innvandrerforeldre er et tema som er mye diskutert i ulike samfunnsinnsatser. Temaet dukker stadig opp i media, det diskuteres hvordan barnevernet håndterer ulike saker, spesielt saker som omhandler etniske minoritetsfamilier. Det kan være flere faktorer som kan ha påvirket dette forholdet som for eksempel kulturforskjeller eller kulturforståelse. Når Norge er et flerkulturelt samfunn er det ikke til å unngå at ansatte i barnevernet vil komme i kontakt med innvandrerfamilier, derfor er det viktig å kunne ha kompetanse og kunnskap om kultur, skjønnsutøvelse og kommunikasjon.

1.1 Begrunnelse for valg av tema

Tematikken om barnevern og ikke-vestlige innvandrerforeldre har vekket min interesse. Min nysgjerrighet gjelder spesielt hvordan det oppleves for innvandrerforeldre å møte barnevernet. Gjennom arbeidserfaring som ansatt i barnehage har jeg møtt på foreldre som har mistillit til det norske barnevernet. Man hører stadig vekk om det norske barnevernet, gjennom media og gjennom muntlige fortellinger av andre. Den siste tiden har det vært mye snakk, om at barnevernet har gått inn i familier og overtatt omsorgen for barn. Dette skaper rykter og historier som har spredd seg i minoritetsmiljøene, og det virker som om det norske barnevernet har fått en negativ betegnelse. Jeg har forståelse for at språkbarriere, kulturforskjeller og kulturforståelse kan være utfordrende faktorer for barnevernesansatte i møte med innvandrerforeldre. Samtidig er det viktig å sette søkelys på hvordan det oppleves for innvandrerforeldre å møte ansatte i barnevernet som de har hørt tar i fra dem det kjæreste de har, altså barna deres.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Bakgrunnen for denne studien er å sette et søkelys på hvordan innvandrerforeldre opplever deres kontakt med barnevernstjenesten. Dermed avgrenser denne besvarelsen seg til å kun fokusere på mennesker med minoritetsbakgrunn, og som har hatt noe form for interaksjon med barnevernet. Som tidligere nevnt er Norge i dag et flerkulturelt samfunn, hvorav innvandrergruppen representerer opprinnelsesbakgrunn fra opptil 216 ulike land. Med andre ord er mangfoldet i denne gruppen rik. Gjennom årene har det blitt utført flere levekårsundersøkelser, og i disse undersøkelsene kommer det ofte frem at denne gruppen slår dårligere ut på en rekke områder (Berg, 2011, s.28). Formålet med studien vil være å undersøke hvordan mennesker med minoritetsbakgrunn erfarer deres møte med barnevernet. For å kunne besvare dette er det i denne studien utarbeidet følgende problemstilling:

Hvordan opplever ikke-vestlige innvandrerforeldre å bli ivaretatt av barnevernet?

Denne problemstillingen har en fenomenologisk tilnærming. Fenomenologi er et begrep som belyser noe om menneskers ulike erfaringer i deres liv (Kvale & Brinkmann, 2017, s.33). Prosjektets sentrale formål vil være å sette et søkelys på å forstå innvandrerforeldres opplevelser i møte med barnevernet. Det betyr å kunne la foreldrenes fenomenologiske erfaringer bli hørt. Innvandrerforeldrene kan sitte med ulike erfaringer fra deres møte med barnevernet, tiltros for at de muligens har blitt på forholdsvis lik måte. Det handler om at individer opplever hendelser ulikt, selv om man kan bli utsatt for det samme. For å kunne forstå innvandrerforeldres fenomenologiske beskrivelser av egne erfaringer, må deres stemmer kunne bli hørt. Prosjektets formål er å muliggjøre dette.

1.3 Begrepsavklaring

Får å kunne besvare problemstillingen på en best mulig måte, vil det først bli avklart for sentrale begreper knyttet til denne studien.

Ikke-vestlig innvandrerforeldre:

Joar Aasen (2012, s. 16) forklarer at de fleste av innvandrergruppen som kalles språklige eller etniske minoritet, har kommet til Norge i løpet av de siste hundre årene. Der enkelte av innvandrerne skiller seg fra majoriteten ved kultur, språk, tro og hudfarge. Noen har kommet til Norge som barn eller i en voksen alder. Andre kan være barn eller barnebarn av disse, noe som kalles for andre eller tredje generasjons innvandrere. Statistisk sentralbyrå definerer innvandrere «som personer som selv har innvandret til Norge, og som er født i utlandet av utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre» (SSB, 2021). Innvandrere fra ikke-vestlige land gjelder personer som har bakgrunn fra land som ikke betegnes som «vesten». Dette er for eksempel landområder som Afrika, Asia og Øst-Europa (SSB, 2021). I denne oppgaven vil begrepene innvandrerforeldre og foreldre bli brukt om hverandre der jeg skriver om ikke-vestlige innvandrerforeldre.

Barnevernet:

Barnevern er et begrep i seg selv som omhandler å verne barn (Ask & Eide, 2018, s. 16). Barnevernlovens § 3-1 andre ledd beskriver barnevernstjenestens ansvar.

«Barneverntjenesten har spesielt ansvar for å søke avdekket omsorgssvikt, adferds-, sosiale

og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås, og sette inn tiltak i forhold til dette» (Barnevernsloven, 1992, § 3-1). Samfunnet har gjennom barnevernet påtatt seg et ansvar for barn og unge. Der det forsøkes å finne gode løsninger for barn og unge som har psykiske vansker, eller som står i fare for å utvikle det. Barnevernet skal bidra med at barn og unge får trygge oppvekstvilkår og nødvendig hjelp til rett tid. Det arbeides for omsorg, konfliktløsning og forebygging. Deres rolle er å beskytte barn og unge samt legge til rette for tiltak som er til barnets beste (Ask & Eide, 2018, s. 16-17). Barnevernstjenesten har mange ulike tiltak som kan iverksettes dersom en familie har behov for hjelp. For eksempel det å ha tilgang til å gripe inn med hjelpetiltak, der målet er å avhjelpe en utfordrende situasjon og skape varig endringer innad en familie. Disse hjelpetiltakene kan være frivillig eller tvungen. Tiltakene kan også settes utenfor hjemmet eller inn i hjemmet, og dersom tiltakene ikke anses som tilstrekkelig eller forsvarlig for barnets hjemmesituasjon, kan barnevernet gripe inn med tvangstiltak (Advokatoslo, 2021). I denne oppgaven kommer jeg til å bruke «ansatte i barnevernet» som felles begrep om alle som arbeider i barnevernet.

Barnets beste:

Barnets beste er et sentralt prinsipp som barneverntjenesten skal ta hensyn til ved alle beslutninger som tas. Ifølge barnevernsloven (1992) paragraf 4-1 skal barnevernstjenesten alltid finne tiltak som er til barnets beste. Barnets beste er et sentralt prinsipp innen barnevernets arbeid, og er et prinsipp som må bli veid om mot andre hensyn. Prinsippet skal være med på å sikre at handlinger og beslutninger som tas, hvor barnet blir berørt skal tas på formål av, kunnskapen om hva som er til det beste for barnet (Gjedrem, 2018, s. 64). Hensynet til barnets beste gjelder når man undersøker om det skal settes inn tiltak i en familie, og vurderer hvilket tiltak som skal iverksettes ved bruk av skjønnsutøvelse. Barnevernet kan ikke iverksette tiltak fordi et tiltak anses som det beste for barnet. Barneverntjenesten må kunne forholdet seg til loven, og lovens vilkår må være oppfylt før man iverksetter et tiltak (Advokatoslo, 2021).

Biologiske prinsippet:

Som ansatt i barnevernet er det ulike føringer på det barnevernsfaglige arbeidet man gjør. Barnevernet kan ikke fritt gjøre beslutninger uten noen føringer og prinsipper på deres arbeid. De valgene og vurderingene ansatte i barnevernet foretar seg bygger på ulike

prinsipper som for eksempel det biologiske prinsippet. Det biologiske prinsippet dreier seg om at «barn generelt har det best av å vokse opp i sin egen familie og at kontakten mellom familien skal opprettholdes etter en omsorgsovertakelse» (Misund, 2014, s. 65). I følge av norsk rett er det foreldrene som har det primære ansvaret for sine barn. Barneverntjenesten kan kun gripe inn i familien når de strenge inngrepsvilkårene er oppfylt. Det biologiske prinsippet bygger seg på en grunnleggende tanke om at det har stor verdi for barn og unge å vokse opp hos sine biologiske foreldre. Til tross for at det er mangler ved omsorgen. Prinsippet bygger også på et verdimeslig perspektiv som setter grenser for myndighetens rett til å gripe inn i familien ved å adskille barn og foreldre. Av den grunn bør omsorgssituasjonen avhjelpest i hjemmet. Ved at prinsippet i første omgang retter seg mot at omsorgssvikten bør avhjelpest ved å legge til rette for tiltak i hjemmet, i den hensikt at barnet kan opprettholde omsorgen hos foreldrene (Advokatoslo, 2021)

1.4 Oppgavens struktur

For å gi helhetlig oversikt over oppgavens struktur og inndeling, vil jeg i dette avsnittet introdusere oppgavens oppbygging. Masteroppgaven min er inndelt i fem kapitler hvorav det innledningsvis legges frem introduksjon, begrunnelse for valg av tema og presentasjon av problemstillingen. Der vil du også finne en begrepsavklaring på sentrale begreper knyttet til denne oppgaven. Avslutningsvis i innledningskapittelet vil det bli fremlagt noe av tidligere forskning.

Kapittel 2 introduserer det teoretiske rammeverket for denne undersøkelsen. Hvor leseren får innblikk i relevant teori og andre sentrale begreper som ble vektlagt i denne studien.

Kapittel 3 handler om valg av metode, og en gjennomsiktig fremvisning av prosjektets oppbygging og gjennomføring. Videre belyses det om ulike kvalitetskrav og forskningsetiske hensyn som ble prioritert under hele forskningsprosessen. På slutten av kapittelet vises undersøkelsens analytiske tilnærming til datamaterialet som fremkom som følge av gjennomføringen av studie. Her beskrives hvordan jeg stegvis utførte den tematiske analysen.

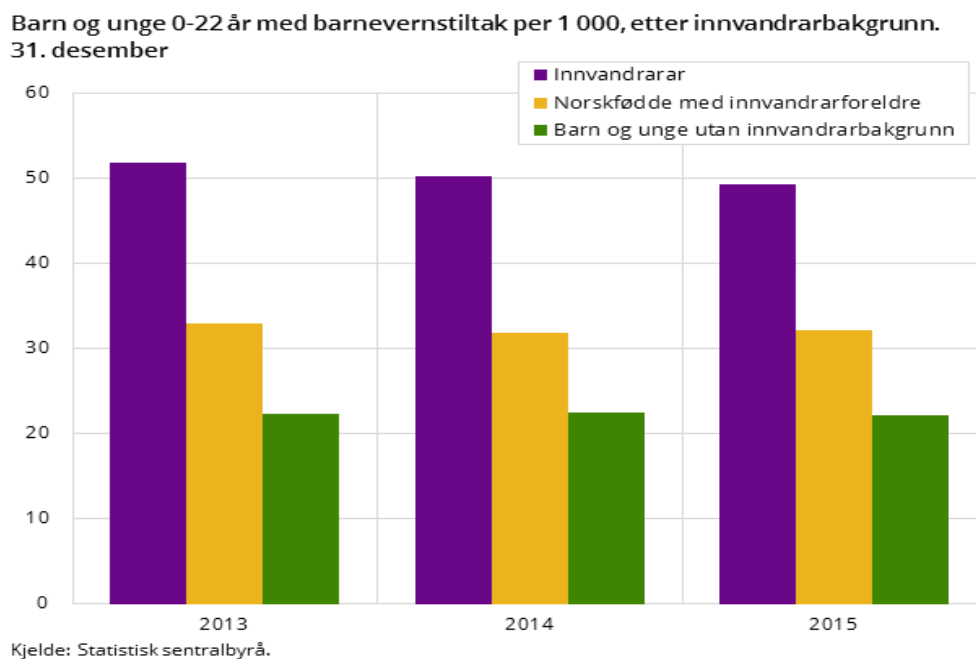
Kapittel 4 presenterer resultatene som fremkom etter gjennomføringen av tematiske analysen. Resultatene blir drøftet opp mot det teoretiske rammeverket for denne oppgaven. Her presenteres ulike temaer som informantene var opptatt av, videre analyseres disse

temaene opp mot ulike teoretiske perspektiver og relevant forskning. Dette forarbeidet var av betydning for å kunne besvare problemstillingen i denne undersøkelsen.

Kapittel 5 fremstiller avsluttende kommentarer og konklusjoner som følge av gjennomføringen av forskningsprosjektet. Herunder nevnes også oppgavens bidrag.

1.5 Tidligere forskning

I barnevernssaker viser det til at etniske minoritetsfamilier er oftere representert når man sammenligner barnevernssaker med resten av den norske befolkningen. Studier viser også til at statistikken har økt med over 60 prosent med innvandrerbarn som får barnevernstiltak fra 2004 til 2009. Det har også skjedd en økning på 87 prosent blant norskfødte barn med innvandrerforeldre, samtidig er det kun 16 prosent økning blant barn uten innvandrerbakgrunn (Aadnesen, 2015, s. 234).

(statistisk sentralbyrå, 2016).

I denne statistikken fra statistisk sentralbyrå (2016) ser man at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika og Asia representerer en stor andel i barnevernet. Kan årsaken til dette være av at det er store forskjeller i forståelsen av hva

foreldrerollen innebærer i Asia og Afrika, sammenlignet med forståelsen av foreldrerollen i Norge? Eller kan det tenkes at barnevernet ikke har forståelse for at fattigdom i stor grad påvirker barn og foreldres hverdag, også når det gjelder foreldres mulighet til å følge opp barna? Faktorer som kan tenkes å ha en betydning for hvorfor minoritetsfamilier er overrepresentert i barnevernssaker, kan være fattigdom, kulturelle forskjeller, mangel på brukermedvirkning og mangel på tillit til myndighetspersoner.

Fløten og Grødem (2014, s. 32) belyser om prosjektet i Trondheim kommune der 71 familier var involvert. Prosjektet hadde en hypotese om at disse familiene var fattige, siden de ikke hadde samme tilgangen på ressurser og muligheter som andre, noe som hadde en innvirkning på deres mulighet til å bli aktiv deltaker av det norske samfunnet. Det de fant ut av var at de utvalgte familiene var registrert som fulle økonomiske mottakere av sosialhjelp og dette hadde de gjort i mange år. Over halvparten av familiene hadde bakgrunn fra land i Asia og Afrika. Prosjektets mål var at familiene skulle få mer innflytelse over eget liv, der tiltak som myndiggjøring var sentralt. Hovedmålet var å kunne styrke familien som en enhet samt styrke foreldrerollen. Prosjektet hadde mange ulike tiltak som skulle bistå familiene på en best mulig måte. En suksessfaktor blant tiltakene var at familiene ble tildelt en fast familiekoordinator, noe som var betryggende for familiene. Et forhold som var med på å styrke dette var at familiekoordinatorene hadde sosial- og helsefaglig kompetansebakgrunn, samtidig hadde de kjennskap til ulike minoritetsutfordringer. Dette bidro til en helhetlig kartlegging, oppfølging og var forebyggende arbeid med familieperspektiv i fokus (Fløten & Grødem, 2014, s. 33-35).

Andenæs (2004, s. 20) belyser i sin artikkel om barnevernsfamiliers levekår og barnevernstiltak. Utvalget i denne artikkelen retter seg mot familier som ofte er nederst på samfunnsstigen. Det settes et søkelys på plasseringen av barnet som en konsekvens av individuelle utfordringer hos små grupper av foreldre. Når levekårsstatistikken og livssituasjonen til familier barnevernet møter på virker utfordrende, er det vanskelig å forstå hvorfor barnevernet i sitt arbeidsområde ikke vurderer fattigdomsproblematikk som en faktor. Siden det ble fremstilt i denne undersøkelsen at flere av foreldrene hadde utfordringer med å dekke barnas primære behov (Andenæs, 2004, s. 21). 73 av de 109 barna bodde sammen med mødre som enten mottok trygd eller sosialhjelp som deres viktigste inntektskilde. Der betalingsproblemer var vanlig hos familiene, ettersom enkelte hadde vanskeligheter med å dekke utgiftene til mat, transport og bolig. Foreldrene i denne

undersøkelsen stilte også svakt på arbeidsmarkedet, noe som kunne muligens ha en sammenheng med at det var lavt utdanningsnivå blant gruppen. Til tross for at fattigdom er en gjeldende faktor blant minoritetsfamilier i Norge, er det likevel lavere sammenlignet med andre land. Det skyldes blant annet at flere i Norge har lyktes godt med sysselsetting og i den norske velferdspolitikken er det sysselsetting og kompetanseheving som er i fokus (Andenæs, 2004, s. 23).

Rugkåsa (2018, s. 180) forklarer at i de siste ti årene har sosialt arbeid gått bort i fra ideen om å kunne å være eksperter på andre menneskers liv, hvor sosialarbeidere faglig sett kunne løse deres sosiale problemer. Bevegelsen har gått over til å kunne hente kunnskap fra klientene, der empowerment og brukermedvirkning står sentralt. Klientene blir sett på som eksperter i eget liv og jobben til sosialarbeiderne blir å kunne lytte og lære av klienten. Hun trekker opp studier innen sosialfaglig arbeid og fremhever at sosiale problemer med etniske minoriteter forstås med bakgrunn i kulturelle forskjeller. Dette forstås ulikt i land som Storbritannia og USA. Der forstås sosiale problemer med etniske minoriteter i lys av marginaliserte posisjoner i samfunnet og ujevne maktrelasjoner. Storbritannia og USA har i større grad enn i Norge vært mer fokusert på hvordan fattigdom, rasisme og diskriminering former sosiale problemer (Rugkåsa, 2018, s. 180-181).

Rugkåsa (2018, s.183) belyser også om NTNU samfunnsforskning der det bygges på en forståelse om at det er de kulturelle forskjellene som er med på å forklare de ulike utfordringene man møter på i feltet. Det blir videre forklart i NTNU samfunnsforskning at de konfliktene innvandrere opplever i møte med barnevernet ofte handler om deres kulturelle forskjeller. Der manglende kultursensitivitet hos de ansatte i barnevernet er et av forklaringene på hvorfor det kan oppstå konflikt mellom barnevernet og minoritetsfamilier. I forslag til ny barnevernslov legges det sterkt vekt på at kultursensitivitet er nødvendig i barnevernet, med det menes at barnevernsansatte skal kunne ta hensyn til familiens kulturelle bakgrunn. Hvor det burde settes et søkelys på at barn og foreldres etniske, kulturelle og språklige bakgrunn skal kunne bli tatt hensyn til i beslutninger som blir tatt ved vurdering av barnets beste (Rugkåsa, 2018, s. 183-184).

I en studie gjort av Kriz & Skivenes (2010) undersøkte de hvordan barnevernet arbeidet i Norge og i England i henhold til minoritetsforeldre. Formålet med studiet var å kartlegge måter ansatte i barnevernet arbeidet på i to ulike samfunn der fokuset var rettet mot minoritetsforeldrene. De undersøkte hvordan ansatte i barnevernet i England og i Norge

har ulike barnevernspolitikk og velferdsregime som omhandler hvordan minoritetsforeldre oppdrar barna sine. Det de fant ut var at i Norge rettet de søkelyset på individet altså barnet, men i England involverer de også foreldrene der de ser på barnet og foreldrene som en enhet. Forklaring på dette er at norsk- og engelsk barnevern forholder seg til to ulike dimensjoner når det gjelder deres perspektiv på minoritetsforeldre. Den første dimensjonen tar for seg ansattes forventninger til rollen som minoritetsforeldre, altså hvordan de skal være sentrale i livene til barna. Den andre dimensjonen illustrerer deres tanker om foreldrenes forhold til barnevernet. Ansatte i barnevernet i Norge har et individualistisk syn som ser på minoritetsforeldre som ansvarlige omsorgspersoner, samt ser på foreldre og barn som individer med ulike behov og utfordringer. Det som skiller Norge i fra engelsk praksis innenfor barnevernet er at de ser bort ifra individualistiske tolkningen, men betrakter minoritetsbarn og foreldre som en enhet (Kriz & Skivenes, 2010)

I Manums (2015) artikkel blir det forklart at barn med innvandrerforeldre fikk flest tiltak fra barnevernet i 2009. Mange av sakene til innvandrerfamiliene handlet om fysisk avstraffelse, noe som blir definert som vold ifølge barnevernsloven. Det har blitt påpekt et behov for forebyggende tiltak hvor det var manglende tilgang til foreldreveiledning. Mangelfull tilgjengelighet av informasjon om oppdragelsesmetoder er årsak til at minoritetsbarn overrepresentert i barnevernet. Mange av innvandrerforeldrene kommer fra land der det ikke er tillit til offentlige myndigheter. I enkelte land kunne myndighetene i noen sammenhenger representere en trussel for menneskers liv, velferd og levekår. Med tanke på dette kan denne mistilliten til myndigheter være med på å gjøre det vanskelig for enkelte å tilpasse seg et samfunn der myndighetene er til for folk beste. Dette er noe barnevernsansatte burde ta hensyn til i møte med innvandrerfamilier. Man må ikke se bort ifra at mange av landene innvandrerfamiliene kommer fra ikke er velferdsstater. Det å kunne begynne på nytt i et nytt land og et nytt samfunn er en av de største forandringene som kan skje i et menneskes liv. For det innebærer å kunne lære seg et nytt språk, etablere seg i egen bolig, komme seg inn i arbeidslivet og ikke minst skaffe seg et sosialt nettverk. Innvandrerforeldre befinner i situasjon hvor det stilles krav til dem om å oppdra barn etter norske lover, og samtidig skal tilpasse seg et samfunn som er ukjent. Derfor er det viktig at ansatte i barnevernet har kunnskap til hvordan man på best mulig måte kan forholde seg til innvandrerfamilier. For det kan være med på å bidra til å utvide forståelsesrammen for barnevernets praksis (Manum, 2015).

2 Teoretisk rammeverk

I følgende kapittel fremstilles det teoretiske rammeverket med utgangspunkt i teoretiske perspektiver fremstilt av Pierre Bourdieu. Bourdieus perspektiver rundt kapitalformene vil bli fremstilt med en fordypning i sosial kapital (Aakvaag, 2008, s. 152). Dette er for å få bedre forståelse av kapitalformene når teorien anvendes og analyseres i drøftingskapittelet. Kapitalformene anvendes for å skape en forståelse av ikke-vestlige innvandrerforeldres være- og tenkemåte og hvordan barnevernet oppfatter dette. Kapitalformene anvendes også for å kunne forstå innvandrerforeldres posisjon og kulturelle koder. For å få en bredere forståelse av hva som kan ha påvirket forholdet mellom innvandrerforeldre og barnevernet ønskes det også å settes et søkelys på deres migrasjonsopplevelse, kultur og oppdragelsesmåter. Hvorav betydningen av begrepene kommunikasjon og skjønn under barnevernsarbeidet med innvandrerforeldre vil bli gjort rede for.

2.1 Kapitalformer

Pierre Bourdieu var en fransk sosiolog som er kjent for å være en konflikteoretiker. Han var interessert i å studere sosiale konflikter i samfunnet. Det han ønsket var å etablere og rettfærdiggjøre sosiale ordninger, ved å bruke fornuft og vitenskap til å kritisere det gjeldende samfunnet. Han var opptatt av å finne skjulte former for makt i samfunnet, for å deretter etablere et bedre og mer rettfærdig samfunn. Bourdieus oppfatning var at når man så at aktør og struktur var bundet sammen på en måte som hevdet seg over vår hverdagskunnskap var det en mulighet for å være kritisk til det bestående samfunnet (Aakvaag, 2008, s. 149). Dette kan man se i sammenheng med at sosialt arbeid blant annet handler om hvordan makt utøves i samfunnet. Derfor er det nødvendig å kunne forstå maktens ulike faser. Barnevernsansatte møter ofte på individer som er i en avmektig posisjon eller del av en marginalisert gruppe. En barnevernsansatt kan utøve makt i fra sin rolle ved å definere klientens behov samt hvordan disse behovene møtes. Når man sammenligner majoritets- og minoritetsrelasjoner, blir det en sterk maktubalanse. Med andre ord settes etniske minoriteter opp mot den etniske majoriteten, og vurderes deretter på bakgrunn av deres tilgang til økonomisk og symbolsk makt (Rugkåsa et al., 2016, s. 28).

Kapital er ifølge Bourdieu det som gir innflytelse på et felt. Han går ut ifra tre kapitalformer som forklarer sosiale posisjoner det enkelte individ har. Den første kapitalformen er økonomisk kapital. Den er knyttet til penger og det å ha tilgang på ressurser som er av verdi. Dette er for eksempel inntekt, arv, disponeringsrett og kredittmuligheter (Aakvaag, 2008, s. 152-153). Ifølge Bourdieu (1995, s.19) er denne kapitalen med på å muliggjøre makt for de som har betydelig høy økonomisk kapital. Inntekt og ens formue er en grunnleggende forutsetning som barnevernet kan ta stilling til i møte med ikke-vestlige innvandrerforeldre. Dette fordi innvandrerforeldre stiller svakt når det gjelder økonomisk kapital da de har migrert til Norge og må starte sine liv på nytt. Samtidig blir ikke deres utdanning fra hjemlandet verdsatt eller godkjent i Norge, som gjør at de havner bakerst i arbeidsmarkedskøen. Individuer med innvandrerbakgrunn stiller også bakerst i køen når det gjelder boligmarkedet. Dette kan medføre at disse aktørene stiller nederst i samfunnhierarkiet, og blir tilhørende underklassen (Berg, 2011, s. 28). Den økonomiske kapitalen er ofte også en forutsetning for å oppnå eller vedlikeholde de andre kapitalformene (Aakvaag, 2008, s. 152).

Den andre kapitalformen er kulturell kapital som er den kunnskap og kjennskap man besitter. Den er gyldig i den gruppen eller samfunnet man befinner seg i. Det er denne kapitalen som vil bli lagt mest vekt på når dataene analyseres i drøftingskapittelet. Kulturell kapital kan vi anse som preferansene individer utvikler over tid. Preferanser er det som forener personer fra samme område. Dette henger også sammen med en avsmak for andres preferanser. Hvordan man vurderer ens handlinger som ønskelige eller gode er avhengig av den kulturelle kapitalen personen besitter (Aakvaag, 2008, s.150-152). Innvandrerforeldre som er helt nye i Norge bærer med seg andre kulturelle koder og verdier som kan virke helt ukjente (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 77). Det kan for eksempel være koder som at kvinner tier i store forsamlinger eller klesdrakt, kroppsspråk og verbal stil. Ukjente kulturelle koder og verdier er noe barnevernet kan ta stilling til ved å vise hensyn til dem i møte med innvandrerforeldre (Aakvaag, 2008, s.160)

Den kulturelle kapitalen har særlig betydning for mulighetene til å lykkes i utdanningssystemet og dermed tilgang til jobber og økonomiske goder. Det omhandler kulturelle koder eller verdier som man tilegner seg samt mestrer i samfunnet (Aakvaag, 2008, s.153). Innvandrerforeldre kan ha mangel på andre voksne kontakter som har utdanning, som kan veilede dem i arbeidslivet eller skolesystemet. På den måten kan det

være mer utfordrende å tilpasse seg samfunnet man befinner seg i (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 78)..Kulturell kapital kan beskrives som en kroppsliggjort form og innebærer noe som sitter i kroppen. Eksempel på dette er menneskekroppens evne til å kunne gå eller snakke. Denne formen kan også beskrives som begrepet habitus. Det er en grunnform som utvikles og endrer seg gjennom livet, men som har røtter i den primære sosialiseringen som skjer innad en familie. Det kan for eksempel være en oppdragelsesform hvor innvandrerforeldre har blitt oppdratt av sine foreldre, og viderefører oppdragelsesformen hos egne barn. Denne formen kan arves ved at barna observerer og tar til seg foreldrenes være- og tenkemåte. Det er nettopp denne kroppsliggjorte kulturelle kapitalen som kan komme til syne i møte med den andre (Aakvaag, 2008, s. 160). Det kan ses i likhet med hvordan barnevernsansatte i sitt arbeid retter sin oppmerksomhet mot innvandrerfamiliers kulturelle koder og verdier. De kulturelle verdiene innad i en familie kan ses på som utfordrende, særlig i de tilfellene hvor barnevernsansatte ikke har god kulturell forståelse. Der det sosiale problemet blir forklart av kulturelle forhold mens faktorer som makt, økonomi eller klasse blir sett bort i fra (Rugkåsa et al., 2017, s. 25). Dette er faktorer barnevernsansatte må kunne ta hensyn til og ivareta i møte med innvandrerforeldre.

Den tredje kapitalformen er sosial kapital, som handler om sosiale relasjoner og nettverk. Det studeres ved å se hvilke ressurser som fungerer for et individ eller en gruppe. Som for eksempel ved å studere miljøet i et lokalsamfunn som individet tilhører. Sosial kapital er noe man tilegner seg gjennom sosiale nettverk og det kan gi tilgang til ressurser (Aakvaag, 2008, s.153). For eksempel informasjon om hva barnevernet arbeider med eller kjennskap til og kunnskap om utdannings- og arbeidsmuligheter. Nettverk er en stor ressurs og kan være avgjørende for å kunne sosialisere seg i et nytt samfunn. Bourdieu har hatt en sterk innflytelse på teorien om sosial kapital. Hvor han beskriver sosial kapital som en viktig ressurs, både for enkeltindividet og samfunnet. For enkeltindividet vil et bredt nettverk bidra til økt tilgang på informasjon man ellers ikke ville fått og muligheter for å møte nye mennesker. Noe som kan være viktige døråpnere i arbeidslivet og andre sosiale arenaer. Den sosiale kapitalen er noe man opparbeider seg over tid og kan svekkes hvis man ikke prioriterer å ta vare på relasjonene man har utviklet. I noen tilfeller er den sosiale kapitalen påvirkelig av for eksempel ens økonomiske kapital hvis man gir gaver for å opprettholde relasjoner. Det gjelder også kulturell kapital, fordi det å vite hvordan man skal oppføre seg i forskjellige settinger er av betydelig verdi for den sosiale relasjonen (Aakvaag, 2008, s. 154). For innvandrerforeldre som har migrert til Norge kan det være vanskelig å vite

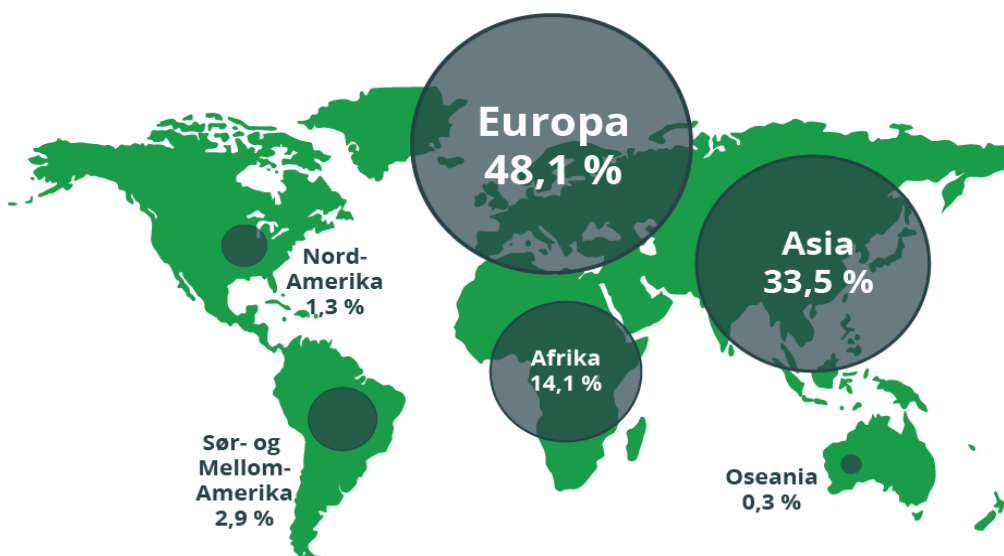
hvordan man skal handle til enhver tid. Det å finne seg til rette i et nytt land innebærer nye utfordringer, belastninger og regler å sette seg inn i. Innvandrereforeldres væremåte og handlinger vil kunne være ulikt majoritetsforeldrenes (Berg, 2011, s. 32). Sosial kapital er noe som erverves og er med på å åpne veier for økonomisk og kulturell kapital, ved at man for eksempel er fra en bestemt familie som gir tilgang til arbeid eller bestemte miljøer som muliggjør tilegnelse av kulturell kapital. Altså går de forskjellige kapitalbegrepene gjerne hånd i hånd og leder til hverandre (Aakvaag, 2008, s. 152-153).

Det å konvertere til en type kapital fra en annen skjer innenfor bestemte regler. For å stille godt for konvertering av kapital bør den opprinnelige kapitalformen være verdifull og dermed konverterbar (Bourdieu, 1995, s. 64). Tilgangen på økonomisk, kulturell og sosial kapital gir alle muligheter til å opparbeide seg symbolsk kapital innenfor et felt. Det som skaper virkning i sosiale systemer er muligheten for å veksle mellom de ulike kapitalformene. Muligheten til å gjøre slike vekslinger er avhengig av kapitalens relevans som byttemiddel, samt individets evne til å relatere sin kapital og dermed gjøre den verdifull. De fleste har en kombinasjon av forskjellige typer kapital, men som regel pleier en kapitalform å være dominerende. Det å opparbeide og mestre evnen til å konvertere kapital vil kunne gi tilgang til sosial mobilitet både innad og mellom felt. Kapitalformene som kan være mest verdt er de som gir makt innenfor de større og gjeldende sosiale systemene, mens andre kapitalformer kan gi prestisje, ære og makt kun på ett enkelt felt (Bourdieu, 1995, s. 65). På den måten kan det tenkes at ikke-vestlige innvandrereforeldre og barnevernet er avhengig av forskjellige typer kapital, og det å opparbeide seg kapital vil være viktig for livsutfoldelsen på flere felt. Erfaringer, opplevelser og annerkjennelse til den andre er med på å skape rom for å kunne bygge sosiale relasjoner og kan være en betydningsfull arena for den fremtidige generasjonen.

2.2 Migrasjon

Statistisk sentralbyrå viser at i år 2021 er det totalt 800 094 innvandrere i Norge, hvilket utgjør 18,5 % av befolkningen. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra ikke-vestlige land er totalt 589 379 og utgjør 10,9% av den norske befolkningen (Statistisk sentralbyrå, 2021). Norge har blitt et flerkulturelt samfunn som består av mennesker med ulikt folkeslag, kultur, språk og religion. Flerkultur er et begrep som er definert for å beskrive kulturelt og etnisk mangfold i et land. Der et rikt mangfold blir anerkjent som en positiv faktor for samfunnsutviklingen. Begrepet flerkulturelt blir ofte definert i sammenheng med innvandrergruppers kultur selv om begrepet også er relevant for subkulturer i majoritetssamfunnet (Kumar & Viken, 2010).

Figur 1.0 Belyser landbakgrunn for innvandrere og norsk fødte med innvandrerforeldre i Norge 2021.

(Statistisk sentralbyrå, 2021a).

Innvandrere som kommer til Norge som nevnt ovenfor er en mangfoldig gruppe, som besitter ulike bakgrunner. Individuer med innvandrerbakgrunn betegnes som en etnisk minoritet gruppe og det er en gruppe som skiller seg i fra majoriteten fysisk og kulturelt (Kumar & Viken, 2010). Denne gruppen kan møte på ulike utfordringer, som sosiale eller økonomiske vansker uavhengig av årsak til migrasjon. Det kan være på grunn av at de ikke har kunnskapen om eller en rask vei til ressurser, språk eller andre kulturelle koder. Innvandrergrupper stiller også dårlig når det gjelder sosial status. Særdeles de første årene

etter å ha kommet til et nytt land (Kumar & Viken, 2010). Denne beskrivelsen kan ses i sammenheng med Bourdieus kapitalformer der kapital er noe som må opparbeides og gir innflytelse på et felt. Migrasjon står for endringer på mange plan. Det kan være endringer på oppholdssted og andre livsnødvendigheter. Det innebærer reorientering av egen posisjon, opplevelser, roller man har og hvem man er (Berg, 2011, s. 33). Migrasjon fører til at man møter mange nye utfordringer. Som å forholde seg til en ny samfunnsmessig kontekst. Det kan føre til at man får identitetsmessige utfordringer. For eksempel kan et individ bli utsatt for ukjente krav og forventninger av majoritetssamfunnet. På denne måten kan det være vanskelig for individet å identifisere seg med bildet av seg selv i en ny kultur. Bildet individet hadde av seg selv tidligere kan bli irrelevant i det nye samfunnet og konteksten man befinner seg i (Skytte, 2019, s. 151).

For en voksen person som har migrert kan det være vanskelig å sette seg inn i nye omgivelser og verdsette eget selvbilde. Noen mangler kunnskap til å forstå identiteten som migranten prøver å få bekreftet. Det kan også være at majoritetssamfunnet stiller seg negativ til identiteten som migranten prøver å uttrykke. Det kan for eksempel være et ønske om å være husmor (Skytte, 2019, s. 153). Det kan ses i sammenheng med barnevernsansatte som mangler kunnskapen til å forstå innvandrerforeldres identitet. Som det å ta med seg andre kunnskaper og ferdigheter under for eksempel foreldrerollen og oppdragelsen. Barnevernsansatte kan ha en negativ innstilling og vilje til å forstå identiteten. På denne måten får ikke innvandrerforeldrene bekreftet eget selvbilde (Rugkåsa et al., 2017, s. 35). Migranten kan for eksempel ha utfordringer med manglende positiv respons på sin selvframstilling i majoritetssammenheng, og får bekreftelse og god respons kun i eget nettverk (Skytte, 2019, s. 153-154).

Alle mennesker har behov for en god respons, bekreftelse på hvem man er og det å kunne bli verdsatt som en person uansett hvilke verdier man har. Det å ikke få bekreftelse eller oppleve mangel på god respons fra andre kan føre til en opplevelse av verdiløshet og manglende selvtillit (Skytte, 2019, s. 156). For en migrant er det viktig å kunne bli anerkjent av majoritetssamfunnet siden man står ovenfor endringer på mange plan. En migrant må kunne utvikle seg uansett og ikke nøye seg med å bli påvirket av de ytre omgivelsene. Man må kunne handle aktivt og realisere seg selv. Det er handlingene og vår bevissthet som gjør oss til mennesker (Skytte, 2019, s. 153). Derfor kan innvandrerforeldre stå ovenfor ulike utfordringer, som for eksempel det å kunne benytte seg av sin kunnskap og sine evner i

Norge. Årsaker til dette kan være kommunikasjonsproblemer eller manglende bekreftelse av faglige kvalifikasjoner. Andre utfordringer en migrant kan stå ovenfor er å over lengre tid måtte jobbe for å bygge en forståelse for det norske samfunnet man nå befinner seg i. Problemet med dette kan for eksempel være når innvandrerforeldrene forsøker å bli akseptert ved å følge majoritetens definisjon av foreldrerollen, når den ikke harmonerer med egen forståelse av foreldrerollen (Skytte, 2019, s. 156). Det kan da bli utfordrende for innvandrerforeldrene å forholde seg til egen identitet og foreldrerolle. Siden man står i en posisjon der man må kunne sette egen kunnskap om foreldrerollen til side og lære seg nye oppdragelsesmetoder. Selverkjennelse og samfunnsforståelse er gjensidig avhengig av hverandre for å kunne tilpasse seg i et samfunn. Samtidig krever det forståelse fra majoritetssamfunnet (Skytte, 2019, s. 158). På den måten kan det tenkes at det krever gjensidig forståelse fra både barnevernsansatte og innvandrerforeldre. Å kunne skape en relasjon og ha forståelse for hverandres posisjon.

2.3 Kultur

Begrepet kultur stammer fra det latinske ordet colere, som betyr å dyrke. Kultur i dagligtalen blir brukt i kontekster hvor man snakker om andre kulturer som fremmed-kultur, kvinnekultur eller innvandrerkultur (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 34). Kulturbegrepet kan forstås på ulike måter. Eriksen & Sajjad (2020, s. 35) beskriver definisjonen kultur som en kombinert helhet som innebærer at man har kunnskap, trosformer, moral, og skikker, samt vaner et individ har tilegnet seg som deltaker av et samfunn. Dette kan ses i tråd med Bourdieus definisjon av den kroppsliggjorte kulturelle kapitalen habitus. Det som sitter i kroppen. Altså noe et individ har tilegnet seg. Eriksen & Sajjad (2020, s. 42) poeng er at forskjellene ikke er noe som er medfødt, men stammer kunnskaper og ferdigheter som mennesker tilegner seg i ulike samfunn. Et eksempel på dette kan være muslimske innvandrere i Norge som mener det finnes kun en Gud, Allah, mens kristne nordmenn sverger til læren om at Gud er tre personer: faderen, sønnen og den hellige ånd. Dette har ingen sammenheng med medfødte ulikheter å gjøre, men fremhever menneskers kulturelle forskjeller. I innvandringsfeltet er kulturbegrepet et omdiskutert begrep. Kulturbegrepet har tatt form innen innvandringsfeltet, der begrepet i innvandringsdebatten og i innvandringsforskning brukes til å belyse underordning, ulikhet og marginalisering. Marginalisering i henhold til samfunnsliv blir begrunnet med innvandreres kulturelle bakgrunn og dette skjer uten å definere kulturbegrepet. Begrepet kultur ut fra denne definisjonen blir en slags «restkategori» og

samtidig en forklaring på sosial ulikhet og marginalisering. Studier viser til bekymring for hvordan kultur blir definert som en forklaring på sosiale problemer. Det bidrar til ulikhetsskapende forhold mellom individ og samfunn (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 42-43). Barneverntjenesten vektlegger kulturelle verdier og praksis i samhandling med innvandrerforeldre fordi de kulturelle verdiene kan være en årsak til at barnets utfordringer forsterkes. I arbeid med innvandrerforeldre har barnevernsansattes oppmerksomhet rettet seg mot kulturforskjeller. Spesielt «de andres» kultur (Rugkåsa et al., 2017, s. 25). Her blir også sosiale problemer forklart ut ifra kulturelle forhold hvorav andre årsaker som kan spille inn, blir sett bort ifra. Kultur utgjør et system og kan være felles for flere individer i et samfunn. Det kan også overføres fra en generasjon til en annen. Alle mennesker sosialiserer seg fra fødselen inn i et kultursystem der man som menneske tilegner seg normer og verdier i det samfunnet man befinner seg i. Kultur danner også grunnlag for hvordan et menneske tenker, tolker, handler og oppfører seg. Samtidig er kultur noe som både kan vedlikeholdes og endres gjennom menneskelig samhandling. I tråd med denne definisjonen kan man si at kultur er noe som er tillært og samfunnskapt (Rugkåsa et al., 2017, s. 25- 28). Kultur er allmennmenneskelig. Det kan skape likheter og ulikheter mellom individer. Det kan også gjøre individer i stand til å kommunisere med hverandre, og det er viktig å være bevisst hvordan alle er kulturelle vesener, som stammer fra vår sosiale posisjon, personlige erfaringer og at man handler ut fra de mulighetene og begrensinger som livssituasjonen tilbyr (Rugkåsa et al., 2017, s. 25). Ved at barnevernsansatte har en kritisk tilnærming til egen posisjon og hvordan de utøver sitt yrke kan man oppdage nye sammenhenger og få en ny forståelse av individets ståsted og kultur. Kritisk refleksjon kan også føre til at barnevernsansattes handlingsrom og innvandrerforeldrenes situasjon blir klarere. På denne måten kan man danne gode relasjoner, godt samarbeid og bedre forståelse til ens kulturelle ståsted (Rugkåsa et al., 2017, s. 26).

2.4 Oppdragelse

Oppdragelse handler om å kunne veilede barns atferd, hvordan de skal opptre og om det er en ønsket eller uønsket adferd. Variasjoner i oppdragelsesformen viser hvordan ulike kulturelle ståsteder kan overføres til et barn, her danner de egne forestillinger av relasjonen barnet har blitt eksponert for (Salole, 2013, s. 125). Det innvandrerforeldre har til felles er de har tilegnet seg erfaringer fra andre samfunnsformer enn det norske. Innvandrergruppen bærer med seg andre verdier, handlemåter og normer, noe som har en innvirkning på deres

forestillinger om hva oppdragelse er og hvordan man skal oppdra et barn i Norge. Innvandrereforeldres erfaringer, opplevelser og bakgrunn kan være med på å bestemme hva som er hensiktsmessig å vektlegge ved barns oppdragelse (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 77). I noen kulturer er det storfamilien som er den vanligste familiemodellen. Det vil si at det ikke er foreldrene alene som er ansvarlige for oppdragelsen av barnet. Det kan være nabolaget, klanen eller landsbyen som hjelper til med omsorgen og oppdragelsen av barnet (Salole, 2013, s. 128). Innvandrereforeldre er kjent med et mer kollektivistisk samfunn som innebærer at flere samarbeider og hjelper hverandre under familiesituasjoner. Der oppdragelse innebærer å kunne hjelpe hverandre og at man fungerer som en stor familieenhet. I motsetning til en norsk familie der kjernefamilien ofte består av mor, far og barn, som er en kjent organisering av familien (Salole, 2013, 128-129).

Oppdragelsesformen i hjemlandet der nabolaget og klanen hjalp til med omsorg og oppdragelse kan ha vært enklere for foreldrene som del av en storfamilie. Innvandrerefamilier som har erfaringer med en slik familiemodell kan stå ovenfor utfordringer når de skal tilpasse seg den norske familiestrukturen hvor det er foreldrene alene som er ansvarlig for barnets omsorg og oppdragelse (Salole, 2013, s. 126). Innvandrereforeldre kan selv oppleve utfordringer med å tilpasse seg det norske samfunnet, ettersom de ikke har tilgang til samme hjelpen fra storfamilien. På den måten kan det være utfordrende for foreldrene å tilpasse seg den «normale» oppdragelsesformen i majoritetssamfunnet. Når man avviker fra normen kan det føre til at man blir sett og vurdert annerledes. Barnevernsansatte kan ta en slik vurdering ved tilfellene der det er bekymring for foreldrenes omsorgskompetanse (Rugkåsa et al., 2017, s. 40). Innvandrerefamilier som vokser opp i et krysskulturelt oppvekstmiljø kan ha ulike forventninger til hva de må kunne, samtidig som de må forholde seg til ulike oppdragelsesmetoder. Det kan være at barna på en side blir oppdratt under et strengt regime for å dyrke disiplin og lydighet, mens de på en annen arena læres opp i forhandlinger og selvstendighet. Slike oppvekstmiljø kan skape forvirring og bidra til vansker spesielt hvis man opplever kontroll, eller hvis intensjonen bak er å forme barnet inn i en kultur. Det å vokse opp i et krysskulturelt miljø gir også muligheten til å utvikle innsikt i motstridende meninger, oppfatninger og ideer som gjør dem skjerpert til å kunne ta valg og bedre situasjonen eller søke hjelp (Salole, 2013, s. 125-126). Gjennom oppdragelse innarbeides normene som samfunnet forventer av deg. I prosessen hvor man innarbeider normer i bevisstheten kan man oppleve konflikter. Gjennom en handling kan man bekrefte normen eller avvise den (Dalland, 2010, s. 44). Det kan for eksempel være innvandrereforeldre som

forsøker å lære barna sine hva som er rett og galt, men har selv utfordringer med å innarbeide de normene som samfunnet forventer av en. For at et samfunn skal fungere er det avhengig av at individer bekrefter de normene og verdiene samfunnet står for. For at et samfunn skal unngå forvirring må mennesket forandres og bidra til bedring. Det kreves forståelse for andre individer og evne til å kunne forstå individets livsforhold (Dalland 2010, s. 44-45).

2.5 Kommunikasjon

Barnevernsansatte har i sin utdanning fått kompetanse og kunnskap om kommunikasjon i møte med andre mennesker (Willumsen, 2015, s. 159). Samtidig har de lært å være kritisk til seg selv, eget menneskesyn og deres kommunikasjonsferdigheter. Hvor det vektlegges å være klar over hvilken virkning den nonverbale og verbale kommunikasjonen kan påvirke relasjonen til andre. Hvordan en barnevernsansatt forholder seg til andre mennesker vil ha stor betydning for hvordan relasjonen blir (Levin & Ellingsen, 2015, s. 123). Kommunikasjon er nøkkelen til å kunne skape en troverdig og trygg samtale. Det å kunne være teknisk god i samtaleteknikk, krever at barnevernsansatte har ferdighetene til å se hvordan hen fremstår for andre. Det å kunne arbeide både på en personlig og profesjonell måte, møte innvandrerforeldre, og vise interesse for den andre. Presentere seg selv som et medmenneske som arbeider i barnevernet. Kjernen i kommunikasjon er å kunne anerkjenne, være aktivt lyttende, åpen og direkte med den andre. Kommunikasjon spiller en stor rolle i møtet mellom barnevernet og innvandrerforeldre. Det å kunne ta hensyn til den andre og være et medmenneske (Kleppe, 2015, s. 149). Som barnevernsansatt må man kunne noe om kommunikasjon for å forstå innvandrerforeldres situasjon. Samtidig finne måter å samarbeide på eller komme frem til forslag om endringer. Det å ta i bruk psykologisk kunnskap for å utvikle forståelse for innvandrerforeldre på mikronivå, og teoretisk kunnskap om samfunnet for å se om situasjonen til innvandrerforeldrene har noe sammenheng med strukturene på makronivå (Oterholm, 2015, s. 174). I møte med innvandrerforeldre er tillit grunnleggende, og for at innvandrerforeldre skal kunne fortelle om sine erfaringer og synspunkt er det viktig at de har tillit til barnevernsansatte. I møte med barnevernet kan innvandrerforeldre formidle noe om sin vanskelige livssituasjon, dette kan føre til at de blir fremstilt sårbar siden de ikke vet hvordan deres informasjon vil bli videre vurdert (Oterholm, 2015, s. 172). Det kan også være situasjoner hvor barnevernet formidler informasjon de vet vil skape frustrasjon eller sinne hos foreldrene. Det kan for eksempel være innkalling til møte på grunn av en bekymringsmelding fra barnehagen. Barnevernsansattes relasjons- og

kommunikasjonsferdigheter kan man være med på betrygge foreldrene, ved å forklare prosessen de skal gjennomføre på en god måte (Ellingsen & Kruke, 2015, s. 212).

En undersøkelse i barnevernet viser til at det er underforbruk av tolk i møte med innvandrerforeldre, noe som kan føre til konsekvenser for deres rettsikkerhet. Undersøkelsen viser at det er et stort behov for tolk og kommunikasjonopplæring for å kvalitetssikre tolkningen. Barnevernsansatte hevder at manglende bruk av tolk kan skape konsekvenser for kvaliteten av tjenestene de tilbyr. Det kan være at innvandrerforeldrene ikke får den informasjonen de har krav på eller at det påvirker samarbeidet mellom barnevernet og innvandrerfamilier. Det blir også vist til at helsepersonell ofte benytter familie eller nære bekjente for å tolke, i stedet for å ta i bruk en profesjonell tolk. Dette kan skje på tross av at tolkerne i noen tilfeller også kan ha mangelfull norskkunnskaper (Johannesdottir, 2015, s. 259). utfordringer i forbindelse med informasjonsformidling går igjen i forskningen om innvandrerforeldres møte med tjenesteapparatet. Manglende kunnskap kan føre til at samfunnet og tjenesteapparatet skaper forenklete forestillinger. Det kan være at man ikke ser de spesielle utfordringene eller kun ser det som er ulikt. Det kan føre til at hjelpebehov ikke blir vurdert eller at tilleggsbehov blir undervurdert. På den måten er gode kommunikasjonsstrategier avgjørende for å kunne fjerne barrierer for minoritetsspråklige tjenestemottakere og deres familie. I de fleste områder vises det til at innvandrere møter de samme barrierene som mennesker med funksjonsnedsettelse. Samtidig blir det vist til at språk- og kommunikasjon utfordringer medfører ekstra barrierer i samhandling med barnevernet. Hjelpeapparatet har en tendens til å forklare mye av utfordringene de møter på er som følge av kulturforskjeller, selv om utfordringene også kan være knyttet manglende språkkompetanse (Levin & Ellingsen, 2015, s.123).

Eriksen og Sajjad (2020, s. 36) sier at utfordringer knyttet til språk og kommunikasjon blir ofte forklart og knyttet opp mot kulturbegrepet. Det er ikke slik at når to nordmenn møtes får man et inntrykk av at det er to forskjellige mennesker med ulik bakgrunn, personlighet og utdanning som møtes. Et møte mellom en nordmann og en innvandrer derimot forbinder man med et møte mellom et individ og en fremmed kultur. Kultur kan betegnes som noe som er lært, men også noe som fører til at kommunikasjon blir mulig. For eksempel i et møte mellom en nordmann og en indier, der nordmannen kun snakker norsk og indieren kun hindi, vil deres kommunikasjonsferdigheter bli begrenset. Dersom begge parter hadde mestret et felles språk som engelsk hadde nok kommunikasjonen også vært enklere. Det er ofte slik at

de kulturelle forskjellene er størst og kommer mer til syne mellom en nordmenn og en innvandrere. Samtidig er det her kommunikasjon er mest problematisk (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 144).

2.6 Skjønn

Å utøve skjønn er å kunne vurdere ulike vinklinger ved sammensatte og utfordrende situasjoner, men å kunne veie ulike interesser og hensyn opp mot hverandre. Barnevernsansatte må kunne utvise dømmekraft som innebærer en faglig vurdering av den avgjørende situasjonen og samtidig ha god holdning og etikk (Oterholm, 2015, s. 172). Det kan tenkes til at det å utøve skjønn er det motsatte av å følge regler. Hvis ikke det er satt klare retningslinjer vil det ikke være rom for å kunne utøve skjønn. Selv om barnevernsansatte må forholde seg til fastsatte retningslinjer under sitt arbeid, er det likevel rom for å utøve skjønn i de tilfellene dette er nyttig. I barnevernsloven blir det belyst at i en undersøkelsessak skal det ikke gjøres noe mer omfattende enn det formålet angir. I praksis kan det forstås veldig ulikt, for hva er omfattende? (Oterholm, 2015, s. 174). I enhver sak må reglene kunne fortolkes i den konkrete situasjonen og ta hensyn til vedkommende. Skjønnsutøvelse knyttes både til generell, forskning og praktisk kunnskap, dette bygger på tidligere erfaring opp mot nåværende tolkninger av den konkrete situasjonen som vurderes. En måte å forklare innholdet i skjønnsutøvelse på er å se på skjønn ut fra et hermeneutisk perspektiv. Hermeneutikk betyr å kunne tolke eller fortolke situasjonen i en vekselvirkning mellom forståelse av delene og selve helheten (Oterholm, 2015, s. 176). Delene forstås i lys av helheten og helheten forstås i lys av delene som er i bevegelse. Dette blir forstått som den hermeneutiske sirkel, noe som betyr at skjønn utøves i samspill mellom en forståelse av den gjeldende situasjonen. Skjønn belyser vår forståelse av forholdet mellom praksis, teori og forskning, samtidig som det utvikler seg et samspill gjennom disse (Oterholm, 2015, s. 174-175). For å kunne vurdere en bekymringsmelding om foreldrenes oppdragelsesmetode må det samles inn informasjon om den konkrete situasjonen, om foreldrenes fungering og barnets omsorgssituasjon. Der man også vurderer om foreldrene har en motivasjon til endring.

I barnevernsarbeid er det grunnleggende å skape tillit og åpne for muligheten til å kunne opprettholde en god dialog. Det kan være utfordrende å opparbeide tillit når barnevernet har makt til å gripe inn selv om dette strider mot familiens ønsker. Barnevernsansatte skal kunne

utøve skjønn i deres håndtering av alle barnevernssaker, dette innebærer at den ansatte tar i bruk ulike former for kunnskap for å kunne handle godt innen den gjeldende saken. I barneverntjenesten er det ulike premisser for hvilke hensyn som er grunnleggende for skjønnsutøvelse. Dette gir de ansatte regler og ressurser for deres handlingsutøvelse. I barnevernet vektlegges hvilken informasjon som skal hentes inn og hvilke rutiner som burde følges under gjennomføringen av undersøkelsesprosessen (Oterholm, 2015, s. 178). Skjønnsutøvelse er en viktig i form av at den tilpasser tjenester individuelt til den enkelte familie. Tilpasser etter behov og situasjonen familien befinner seg i. Innvandrerfamilier kan ha ulike utfordrende faktorer som de står ovenfor, av den grunn er det viktig at den ansatte vurderer hver enkelt sak individuelt. Skjønnsutøvelse kan føre til forskjellsbehandling ved at barnevernsansatte utnytter sin makt eller bringer med seg egen forforståelse under utføringen av deres arbeid. Skjønnsutøvelse åpner rom for forskjellige tolkninger, ettersom utføringen av dette ikke er styrt av fastsatte retningslinjer. Her er det viktig at den ansatte er bevisst sin makt, og vurderingsevne. Hensikten bak det å iverksette et tiltak kan for eksempel være å bedre omsorgssituasjonen til en familie. Det man ikke veit konkret er om tiltaket vil føre til ønsket utfall. Derfor er det viktig at barnevernsansatte er kritisk til egen skjønnsutøvelse (Oterholm, 2015, s. 179).

Teoretisk kunnskap, praktisk erfaring og kunnskap om lover og regler er viktig for å kunne utøve skjønn godt. For at barnevernsansatte skal kunne lære av sine feil kreves det at de får tilbakemelding og forklaring på hva som gikk galt, slik at man kan forbedre prosessen til fremtidige vurderinger. I barnevernsundersøkelser så kan det være situasjoner med usikre sammenhenger som gjør at det ikke er opplagt hva som var en gal håndtering (Oterholm, 2015, s. 174-175). Det bør derfor legges til rette for at barnevernsansatte regelmessig får både faglig og prosessrettet veiledning. Mennesker er forskjellige og av den grunn både lærer man og reagerer ulikt som følge av samme hendelse. Dette er med på å forklare hvorfor tilbakemeldinger er nødvendig. Det kan være at noen barnevernsansatte ikke ser utfallet av en beslutning med det samme, men får en forståelse av beslutningen etter det har gått lang tid. For å unngå en slik hendelse kreves det at man klarer å argumentere mot seg selv, reflektere over positive og negative sider av situasjonen, stille kritiske spørsmål og reflektere over vurderingen sammen med kollegaer og dem saken gjelder (Oterholm, 2015, s. 179). For at barnevernsansatte skal kunne utøve skjønn på en best mulig måte innebærer det å ta seg tid til å arbeide med vurderingene. Det å ha en åpen holdning til teori i tråd med faglig nysgjerrighet og samtidig ha respekt for arbeidets vanskeligheter. Det å kunne opprettholde

vedvarende refleksjon når barnevernsansatte står ovenfor utfordringer er viktig. Hvis man ikke stadig opprettholder og forstår viktigheten av refleksjon kan man overse sentrale deler av helheten. Hvis man skal kunne være kritisk til egen praksis kreves det at man ikke overser de essensielle utfordringene man står ovenfor. Det er nødvendig at barnevernet legger til rette for å åpent diskutere kompleksiteten og kunnskapen som trengs for å kunne utøve skjønn på en forsvarlig måte (Oterholm, 2015, s. 179-180).

3 Metode

I dette kapittelet vil det bli vektlagt det å gjøre leseren bedre kjent med hvordan undersøkelsen ble gjennomført i dette prosjektet. Det startes med å legge frem en beskrivelse av min forforståelse for temaet i denne oppgaven. Deretter redegjøres det for valg av metodisk tilnærming. Videre i kapittelet presenteres utvalget i denne undersøkelsen, noe som bidrar til at leseren får innblikk i hvem informantene er. Etter dette vil prosjektets utbygning og gjennomføring bli fremlagt. Den analytiske tilnærmingen vil presentert deretter. Avslutningsvis vil det bli redegjort for ulike kvalitetskrav som ble tatt hensyn til under forskningsprosessen.

3.1 Metodisk tilnærming

Samfunnsvitenskapelig forskning kan beskrives som det å gå en bestemt vei mot et bestemt mål man er interessert i å studere. Hvilken metodetilnærming man velger å ta i bruk for å innhente data, for så kunne tolke og analysere datainnsamlingen er noe forskeren må vurdere. I empiriske undersøkelser er det studiens problemstilling som styrer hvilken metodisk tilnærming som benyttes (Dalland, 2018; Kvale & Brinkmann, 2017). Den metodiske tilnærmingen som er brukt i denne studien er kvalitativ metode. Jeg har valgt denne tilnærmingen, fordi jeg mener at den er mest egnet til å kunne besvare min problemstilling. Ved å intervju informantene hjalp det meg å få et dypere innblikk i hvordan ikke-vestlige innvandrereforeldre opplever å bli ivaretatt av barnevernet. Kvalitativ data gir tilgang på utdypende opplysninger om et fenomen, og det er en metodetilnærming som egner seg å ta i bruk når man ønsker å studere fenomener som ser nærmere på subjektive opplevelser, følelser og sosiale relasjoner (Thagaard, 2016, s. 15-16). Denne tilnærmingen tillot meg å få en nærhet til informantene, og åpnet for et innblikk i hvordan utvalget i dette studiet opplever deres møte med barnevernet. Et annet grunnlag for valget av metodisk tilnærming for dette prosjektet, er at den er åpen for fleksibilitet, og tillater meg å kunne bevege meg fritt i prosessen. Dette var hjelpsomt under forarbeidet og utformingen av studiens problemstilling. På denne måten åpnet det for at den kunnskapen jeg opparbeidet meg underveis var med på å videreutvikle og utforme en endelig problemstilling.

3.2 Egen forforståelse

I en forskningsprosess er det av verdi at forskeren er bevisst sin rolle, og hvilken betydning faktorer som for eksempel ens forforståelse, faglige ståsted og personlige verdier kan ha. Her går man innpå et begrep som kalles refleksivitet. Begrepet refleksivitet legger føring for hvilken grad forskerens kompetanse, og evne til å sette spørsmåltegn ved egne vurderinger og konklusjoner. Refleksivitet innebærer at den som forsker har evnen til å se betydningen av ens egen rolle i samhandling med informantene, de empiriske funnene, og all den forforståelsen som forskeren tar med seg inn under hele gjennomføringen av studiet (Kvale & Brinkmann, 2017, s. 273). Under hele gjennomføringen av mitt prosjekt prioriterte jeg å ta dette i betraktning, særlig i begynnelsen av dette studiet. I startsfasen satte jeg av en del tid til å reflektere rundt hvordan mitt faglige ståsted og forforståelse kunne ha virket inn på arbeidet med denne oppgaven. Mine observasjoner, og inntrykk etter analyseringen av datasettet åpnet rom for en del refleksjoner. Jeg forsøkte å se for meg hvordan det kunne oppleves å være lignende situasjoner som informantene erfarte i møte med barnevernet. Under hele studiet har jeg forsøkt å reflektere godt over de ulike situasjonene som informantene delte om sine opplevelser, og vektla det å bearbeide og se nærmere på min egen tolkningsprosess. Denne prioriteringen var for å fremheve innvanderforeldres stemmer og synspunkter på en pålitelig og upåvirket måte. Det er viktig å kunne bemerke seg i denne oppgaven at jeg kun har tilgang til informantenes erfaringer i egen sak. Barnevernets perspektiv i disse sakene har jeg ikke noe informasjon om.

3.3 Prosjektets utforming og gjennomføring

Videre under dette avsnittet vil prosjektets utbygning og gjennomføring av prosjektet bli presentert.

3.4 Presentasjon av utvalget

Tabellen gir en oversikt over informantene med anonyme navn og alder. Variablene nedenfor illustrerer generell informasjon om informantene.

Informantene fra PMV:	Kjønn:	Alder:	Alder når de kom i kontakt med barnevernet:
Informant: Sara	Kvinne	49år	40år
Informant: Amina	Kvinne	40år	32år
Informant: Nasra	Kvinne	44år	36år
Informant: Ali	Mann	46år	38år

Alle informantene i dette prosjektet har en øst- afrikansk opprinnelse, utvalgsgruppen består av tre kvinner og en mann. Informantene i dette prosjektet har jeg kommet i kontakt med gjennom primærmedisinsk verksted i Østlandet. PMV er et flerkulturelt ressurscenter, et møtested for individer med minoritetsbakgrunn. De arbeider med brobygging og empowerment, der de utfører samtaler i både store og små grupper. En brobygger i PMV er en person som jobber med å skape kontakt og forståelse mellom to eller flere parter. De har som mål å jobbe på en slik måte, hvor man bygger en bro mellom ulike kulturer, samt arbeider for at individer selv skal finne mestring og ressurser i eget liv. Temaene som blir tatt opp i de ulike samtaleene er barnevern, foreldreveiledning, seksuell-helse og ekteskapstradisjoner. PMV har også faste sosiale aktiviteter for sine deltakere som for eksempel kvinnekafe, det tilbys også veiledning og helsesjekk hos PMV (Kirkens bymisjon, 2021). Informantene i dette prosjektet hadde ulik formening om deres erfaringer etter deres interaksjon med barnevernet. Nedunder vil det bli lagt frem korte beskrivelser om hver enkelt informant.

Ali 46 år

Ali kom til Norge med sin kone for 27 år siden. De ble skilt og ble enige om at mor skulle ha omsorgsretten for deres to barn. Noen år senere fikk Ali en telefon fra barnevernet, der barnevernet fortalte at mor ikke var egnet til å ivareta barna. Ali fikk valget om å ta over omsorgen, eller at barna skulle bli omplassert i fosterhjem. Ali forteller at han innså at han trengte hjelp fra barnevernet for å lære hvordan han skulle oppdra barn. I hans hjemland er det kvinnene som oppdrar barna, mens menn forsørger familien. Ali fikk kun økonomisk hjelp av barnevernet, men ikke foreldreveiledning som han hadde behov for.

Primærmedisinsk verksted har vært til god nytte for Ali, for der fikk han foreldreveiledningskurs.

Sara 49år

Sara har bodd i Norge i flere år, er godt integrert og er alenemor for fem barn. Hun hadde en frykt for barnevernet, men på grunn av hennes psykiske vansker trosset hun frykten og tok kontakt med barnevernet. Årsaken til dette var at hun skulle bli innlagt i psykiatrien, derfor ønsket hun å ha et godt samarbeid med barnevernet. Sara er deltaker av kvinne kafeen på primærmedisinsk verksted. På kvinne kafé møter Sara stadig på andre mødre som har frykt for barnevernet, der deler hun ofte sine egne erfaringer med de andre mødre. Hun føler en mestringsfølelse ved å kunne dele egne erfaringer med andre, samt bidrar hun til å hjelpe andre mødre med å minske frykten for barnevernet.

Amina 40år

Amina kom til Norge med sin ektefelle for syv års siden, og er mor til åtte barn. Hun går på voksenopplæring for å kunne lære seg norsk og har som mål å komme seg ut i arbeidslivet. En dag da Amina var på vei til voksenopplæringen, var det en sosialarbeider som ventet på henne. Hun fikk beskjed om at hennes barn som hun hadde fulgte til skolen og barnehagen, nå var hos barnevernet. Hun fikk videre beskjed av sosialarbeideren at hvis hun ønsket kontakt med barna, måtte hun dra direkte til et krisesenter. Amina reiste til krisesentret, der fikk hun kontakt med barna. I de seinere årene har Amina fått kontakt med primærmedisinsk verksted, der har hun fått støtte og veiledning. Hun har fått tilbud om tolk og samtidig har brobyggere fra PMV hjulpet henne med hennes sak.

Nasra 44år

Nasra har bodd i Norge i 25 år, hun er godt integrert og er alenemor til tre barn. Nasra fikk uanmeldt besøk av barnevernet, der de fortalte at de måtte ta med seg barna, på grunn av en bekymringsmelding fra skolen. Nasra var allerede tidligere deltaker av primærmedisinsk verksted, derfor tok hun kontakt med en brobygger. Hun tok kontakt for å kunne få hjelp til veiledning og informasjon om hvilke rettigheter hun hadde og hvordan hun kunne få kontakt med barna. Nasra hadde ingen forståelse for barnevernets avgjørelse, men hun ville gjøre alt i sin makt for å kunne kjempe sin sak, å få barna hjem.

3.5 Rekruttering av utvalget

Jeg ønsket å se nærmere på hvilke opplevelser innvandrerforeldre sitter igjen med etter deres interaksjoner med barnevernet. I studiet har det blitt gjort et såkalt strategisk utvalg, på bakgrunn av problemstillingen. Jeg ønsket å sette et søkelys på personer med minoritetsbakgrunn og deres erfaringer med barnevernet (Thagaard, 2016, s. 54). Målet med denne undersøkelsen var å få frem innvandrerforeldres stemme i forbindelse med deres opplevelser rundt møtet med barnevernet. Av den grunn ble informantene i denne undersøkelsen valgt, utfra det kriteriet at de hadde en minoritetsbakgrunn og har hatt kontakt med barnevernet. Det at man avgrenser seg til disse kriteriene i dette studiet, er på bakgrunn av prosjektets målsetting, og hvilken kunnskap som var ønsket å få belyst. Jeg visste på forhånd at deltakerne på PMV satt med kunnskap og erfaringer som var berikende og nødvendig for å kunne besvare min problemstilling. Jeg tok kontakt med en brobygger fra PMV via telefon, og sendte et informasjonsskriv om prosjektet på e-post etter vår samtale. Jeg håpet å få deltakere av begge kjønn, for å få informasjon fra ulike synsvinkler, fordi det kan være slik at en mor og en far kan sitte med ulike opplevelser av hvordan de har blitt ivaretatt av barnevernet. Det var begrenset hvor mange informanter jeg kunne forholde meg til i dette studiet. Noe som førte til at jeg valgte å forholde meg til fire informanter i dette prosjektet. Dette var et valg jeg tok på bakgrunn av prosjektets tid og omfang.

Gjennom min kontakt med PMV fikk jeg muligheten til å intervju seks aktuelle deltakere, av begge kjønn. Jeg fikk videre kontaktinformasjon til informantene. Informantene fikk også tilsendt et informasjonsskriv på e-post, vedlagt var det også et samtykkeskjema. Første tilbakemeldingene om skrevet var positive, og flere uttrykte at de syntes prosjektet virket interessant, og at de gjerne ville stille opp til intervju. Ved disse tilbakemeldingene, skrev informantene under samtykkeskjemaet og sendte den til meg. Jeg responderte og fortalte at jeg satte stor pris på at de var villig til det å stille opp til et intervju. I begynnelsen var jeg heldig i det å få tilgang til seks informanter, men med tanke på covid-19 restriksjonene, brakte det fram bekymringer og begrensinger ovenfor meg som intervjuer. To av mine seks informanter endte opp med å trekke seg. Jeg mottok en e-post fra disse to informantene, der de forklarte at deres frafall var som følge av pandemien. Jeg tok kontakt enda en gang med alle informantene hvor jeg delte at jeg hadde full forståelse for samfunnets begrensinger i denne tiden, og at dette beklageligvis førte til at vi ikke kunne møtes ansikt til ansikt. For å kunne gjennomføre intervjuene, måtte jeg endre min opprinnelige plan på hvordan jeg skulle

utføre intervjuene. Jeg foreslo å gjennomføre digitale intervjuer som en løsning til mine informanter. Fire av informantene responderte positivt og ønsket å stille opp til digitalintervju. Jeg sitter derfor igjen med et utvalg på fire informanter i dette prosjektet. Videre vil det legges frem hvordan prosessen på utformingen av intervjuguiden var.

3.6 Utvikling av intervjuguide

Da jeg skulle begynne med intervjuguiden konkluderte jeg med at det var mest hensiktsmessig å bruke en semistrukturert intervjuguide. Ved å bruke en slik intervjuguide får jeg muligheten til å bevege meg frem og tilbake i intervjuguiden, samt en mulighet til å utdype svarene med oppfølgingsspørsmål (Kvale & Brinkmann, 2017, s. 166). Under utforming av de enkelte spørsmålene i intervjuguiden, var noen av de inspirert av kapitalformene til teoretikeren Bourdieu. Et eksempel på et slik spørsmål var «hvordan er oppdragelsen av barn i Norge i forhold til deres hjemland». I utformingen av intervjuguiden hadde jeg ønske om at informantene skulle fortelle så mye som mulig uten å bli avbrutt, derfor valgte jeg å ha åpne hovedspørsmål. Deretter følge opp med noen oppfølgingsspørsmål under. I begynnelsen av intervjuguiden forsøkte jeg å formulere åpne spørsmål, for en fri åpningsamtale, der tanken var å starte med å bygge tillit til informantene. Jeg forsøkte å formulere spørsmålene så konkrete som mulig slikt at de ville være med på å belyse noe om problemstillingen. Under utformingen av spørsmålene, satte jeg av tid til å se gjennom for å unngå gjentakelser, få upåvirket svar og hvor plasseringen av særlig de spørsmålene som kunne virke sensitive ble plassert. Det var utfordrende å formulere spørsmål som ikke var ledende, men å forme så konkrete og åpne spørsmål som mulig. Andre utfordringer som jeg møtte på var å formulere hovedspørsmålene mine slik at de var lettest og forståelig. Dette var noe jeg følte var viktig ettersom jeg var klar over at mine informanter hadde språkutfordringer. Arbeidet med intervjuguiden var en tidskrevende prosess, der jeg arbeidet med utprøving av intervjuguiden. Jeg startet med teste ut intervjuguiden ved å intervjuer bekjente. Jeg ville finne ut av hvor lang tid det tok, og om noen av spørsmålene kunne justeres annerledes. På den måten ble jeg oppmerksom på styrker og svakheter med intervjuguiden, dette forarbeidet ville være med på å utforme en forbedret intervjuguide. Utprøvingen av intervjuguiden hjalp meg til å bli mer forberedt til å kunne gjennomføre intervjuene.

3.7 Gjennomføring av intervju

Det overordnede målet med min studie var å få fram erfaringene, tankene og opplevelsene til mine informanter. Med tanke på min problemstilling var det hensiktsmessig gjennomføre individuelle intervjuer, ettersom temaet i dette studiet er personlig og intimt (Kvale & Brinkmann, 2017, s. 172). Intervjuene ble gjennomført i mars 2021, og det ble gjort digitalt ved å ta bruk det digitale kommunikasjonsplattformen med navnet «Whatsapp». Intervjuene ble gjennomført digitalt gjennom en videosamtale, hvor informantene befant seg hjemme under gjennomføringen av intervjuet. Intervjuene varte ca. mellom 45 til 60 minutter, og alle samtalene ble tatt opp under intervjuet via en digital lydopptaker. I forkant av intervjuene ble informantene fortalt at all informasjon som de valgte å dele med meg, ville bli ivaretatt og at jeg under hele forskningsprosessen ville prioritere deres anonymitet. Da den formelle prosjektgodkjenningen fra NSD var i orden, og jeg hadde mottatt underskrevet samtykke om frivillig deltakelse fra informantene, var så å si det formelle på plass. En uke i forkant av intervjuene tok jeg kontakt med informantene ved å ta i bruk whatsapp for første gang. Jeg hadde en videosamtale med hver informant, dette ble gjort for å teste kvaliteten på videosamtalen og dynamikken rundt dette. Jeg så på disse samtalene som hensiktsmessig for å skape en bedre relasjon med informantene. Under disse samtalene var det rom for at informantene kunne stille meg spørsmål og få svar på ting de eventuelt følte var uklart. For min del var det viktig at alle informantene forsto prosjektets målsetting, og at mitt fokus var å få et innblikk i *deres* opplevelser med barnevernet. Fokuset mitt var hos dem, og ikke deres familieforhold.

En observasjon jeg merket meg etter å ha uttrykt dette fokuset, var at jeg følte at informantene ble overasket, hvorav en faktisk sa «å okey, er det om meg», og deretter åpnet seg, og begynte å fortelle mye om sine opplevelser. Jeg satte igjen med et inntrykk av at informantene satte pris på at fokuset mitt var hos dem som foreldre. Jeg forsto det slik at informantene i begynnelsen var skeptiske ettersom temaet handlet om barnevernet. Derfor satte jeg av tid, og gjentok flere ganger at jeg var kun interessert i å finne ut mer av deres erfaringer med barnevernet. Det var med på å engasjere informantene til å dele mer om sine opplevelser. En annen utfordring jeg opplevde under gjennomføringen av intervjuene var det å kunne føre samtalen videre, etter at hovedspørsmålene var stilt. Det å kunne lede en samtale videre var vanskeligere enn jeg hadde tenkt, for informantene kunne

snakke om et tema, og ga mye informasjon. Det å kunne intervju, samt holde i gang en samtale om et tema tenker jeg er en kunst. Jeg lærte en god del etter det første intervjuet, spesielt om hvordan jeg kunne føre samtalen videre, samt stille oppfølgingsspørsmål uten å måtte se tilbake på intervjuguiden ofte. Jeg ble ingen ekspert, men jeg lærte en god del og fikk innhentet nyttig datamateriale. En annen erfaring jeg gjorde meg var at det å endre intervjumetoden fra ansikt til ansikt, til å måtte gjennomføre intervjuene digitalt var krevende. Disse tankene dreide seg om hvorvidt informantene ville være komfortable nok til å kunne gjennomføre intervju via en skjerm, særlig med tanke på prosjektets tema. Som tidligere nevnt sendte jeg e-post til informantene om denne endringen, og allikevel stilte informantene seg positive til dette. I avslutningsfasen spurte jeg informantene hvordan de opplevde den digitale intervjusituasjonen, og de uttrykte at de synes det var «lærerikt», og «greit». Flere nevnte også at de satte pris på at jeg tok i bruk digitale plattformen Whatsapp under gjennomføringen av intervjuene. De alle var godt kjent med dette, ettersom de bruker dette hyppig i det daglige. Videre vil det bli fremlagt en forklaring på hvordan jeg gikk fram for å analysere datamaterialet som ble innhentet av informantene.

3.8 Analytisk tilnærming

Formålet med analyseprosessen har vært å kunne systematisere datamaterialet og deretter kunne tolke funnene. I denne studien har jeg benyttet tematisk analyse som er en forskningsmetode jeg tok i bruk for å få mer innsikt i datamateriale. Tematisk analyse er en kvalitativ metode som innebærer det å identifisere, analysere og rapportere ulike mønstre, temaer og kategorier som befinner seg i datamaterialet (Johannessen, Rafoss og Rasmussen, 2018, s. 278). Tematisk analyse hjalp meg til å kunne organisere og beskrive data på en effektiv måte, samt at det åpnet opp for muligheten til å kunne tolke ulike aspekter ved temaet jeg ønsket å studere. Av den grunn er denne analytiske tilnærmingen noe jeg oppfattet var godt egnet til å analysere mitt datasettet. Under gjennomføringen av den tematiske analysen går vi gjennom 4 steg. Min analytiske prosess støtter seg opp under en forenklet versjon av Braun og Clarke's (2006) tematiske analyse. Denne versjonen er gjengitt i boken «*hvordan bruke teori?*» (hos Johannessen et al., 2018, s. 282). Prosessen består av fire faser med titlene *forberedelser*, *koding*, *kategorisering* og *rapportering*. Videre vil jeg beskrive steg for steg hvordan analyseprosessen for dette studiet ble utført.

3.8.1 Forberedelser

I starten av analyseprosessen var målet å gjøre meg bedre kjent med datamaterialet. Dette var en tidskrevende prosess som innebar å gjennomgå data, og få en oversikt av datamaterialet. For å gjøre dette startet jeg med å transkribere alle intervjuene. Dette forarbeidet var for min del med på å hjelpe meg som forsker til å få en bedre forståelse på hovedessensen av hva hver informant sa om. Med tanke på at noen av mine informanter hadde litt utfordringer med språk-formulering, så jeg det som nødvendig å gjøre små grammatiske justeringer underveis. Dette var et valg jeg tok, for å kunne tydeliggjøre hva essensen i det informantene ønsket å formidle. Under denne fasen var det viktig å være bevisst på å ikke formulere informasjonen til informantene på en slik måte at mine tolkninger kom frem. Dette forarbeidet var med på å bygge videre på den tematiske analysen for denne oppgaven.

3.8.2 Koding

Etter å ha fått et bedre kjennskap til datamaterialet, begynte jeg å kode materiale. Jeg hadde en åpen holdning til materialet, og forsøkte å se etter temaer og erfaringer som var gjentakende, og var relevant til å kunne besvare min problemstilling. Jeg prioriterte å finne forskjeller og likheter blant informasjonen informantene formidlet under intervjuene. Formålet med dette var å trekke ut hovedessensen i informasjonen som befant seg i datamaterialet (Johannessen et al., 2018, s. 284). Måten jeg kodet på, var at jeg under gjennomgåelse av dataene markerte ulike utsagn og informasjon ved å markere dem med fargene gul, rød, lilla og grønn. Fargene ble rangert slik at den gule fargen representerte ulike utsagn, mens den røde fargen representerte sentral informasjon fra datasettet. Derimot lilla sto for negative opplevelser, mens grønn var for de positive. Dette gjorde det lettere for meg å reflektere og få en oversikt på hvilke temaer informantene uttrykte seg om. Utefra dette arbeidet ble det fremvist at alle mine informanter hadde en underliggende frykt for barnevernet, men for noen endret dette synet seg etter deres interaksjon med barnevernet. «*Det er nytt land, ny kultur og nye regler*» er et eksempel på et utsagn som representerte noe felles hos alle informantene. Ved denne fasen lå fokuset på det å bearbeide datasettet slik at jeg fikk en oversikt over informantens meninger, og på denne måten kunne jeg beskrive informantenes erfaringer på en god måte.

3.8.3 Kategorisering

I denne delen av analysen sette jeg av tid til å sortere funn som ble bearbeidet under gjennomføringen av kodingen, og plasserte dem inn i kategorier. Videre satte jeg meg dypere inn i datamaterialet, og forsøkte å forstå hvilket budskap som lå i informasjonen informantene hadde delt. Jeg ønsket også å se om det var noen forskjell eller likhet på svarene på bakgrunn av kjønn. Av mine informanter, var det kun en mann. Her bemerket jeg en forskjell hos den mannlige informanten. Hans forståelse var slik at mannens rolle i hjemmet var å forsørge familien økonomisk, mens kvinnen derimot hovedsakelig hadde hovedansvaret for oppdragelsen. Som følge av å ha kategorisert dataene endte jeg opp med å forstå det slik at de formidlet en del om deres utfordringer med å tilpasse seg et nytt samfunn, og at de hadde en formening om hva som måtte til for å kunne bli integrert og bli mer delaktig i samfunnet. Jeg tolket det slik at informantene hadde en felles forståelse om at det norske språket var nøkkelen til å få tilgang til arbeidsmarkedet og andre sosiale arenaer. Informantene delte en del om deres erfaringer om hvordan det var å flytte til landet. Under intervjuene kom det frem at informantene ikke hadde kjennskap til barneverntjenesten, og deres arbeid. Et sentralt tema hos informantene var hvilken virkning deres kulturelle forskjeller hadde for samhandlingen med barnevernet. De uttrykte også det å ha manglende forståelse for hva barnevernet egentlig representerte. Med tanke på problemstillingen ble det sagt en del om hvordan de opplevde kontakten med barnevernet. Noe som vil bli fremlagt i oppgavens drøftingskapittel.

3.8.4 Rapportering

Etter å ha utført alle stegene i denne tematiske analysen satte jeg igjen med et kategorisert datamateriale som var relevant for å kunne besvare min problemstilling. Funnene kunne nå tolkes og drøftes opp mot oppgavens teoretiske rammeverk. Etter å ha gjennomført de ulike stegene i analysen, sto jeg igjen med fire hovedtema på hva informantene var opptatt av. Temaene var *fattigdom, kulturelle forskjeller, mangel på brukermedvirkning og mangel på tillit til myndighetspersoner*. Disse temaene overlapper hverandre, og er noe som blir synliggjort i drøftingskapittelet.

3.9 Kvalitetskrav ved forskningen

Thagaard (2016, s. 19) ser på bruken av begrepene pålitelighet (reliabilitet) og gyldighet (validitet) av stor verdi å ta i betraktning under forskningsprosessen, siden begrepene kan ha sentral innflytelse på kvaliteten av forskningen. Under forskningsprosessen har jeg prioritert å legge fram fremgangsmåten og alle valg som ble tatt underveis. Dette gjorde jeg for å forsikre at visse kvalitetskrav innen forskningen ble tatt hensyn til.

3.9.1 Reliabilitet

Reliabilitet er et begrep som knyttes til forskningsprosjektets troverdighet (Thagaard, 2016, s. 202). Reliabilitet sier noe om undersøkelsens pålitelighet, og om man kan stole på hvordan fremgangsmåten i et forskningsprosjekt har blitt utført. Jeg har forsøkt å være åpen ved å gjøre rede for og dokumentere alle vurderingene jeg tok under hele forskningsprosessen. Dette har jeg gjort ved å fremstille et nøyaktig bilde på alt fra valg av tema, oppgavens teoretiske rammeverk, metodevalg for datainnsamling og analyseprosessen. Dessuten har jeg også prioritert å stille meg åpen for tilbakemeldinger og diskusjoner om valg i forskningsprosessen fra både veileder, og medstudenter som har gitt meg nyttige refleksjoner om valg i prosessen. I et forskningsprosjekt hvor det er en kvalitativ tilnærming, vil reliabilitet være sterkt knyttet til metode, siden store deler av funnene i denne undersøkelsen baserte seg på subjektive opplevelser blant innvandrereforeldre. For å oppnå høy reliabilitet, er det ønskelig at en annen forsker under gjennomføringen av lignende prosjekt får til å reprodusere like resultater ved å bruke de samme metodene. Dette er noe som kan være utfordrende å få til ettersom menneskers liv og deres livssituasjoner er noe som stadig endrer seg over tid. En annen faktor som kan være med på å hemme oppnåelsen av høy reliabilitet, er det faktumet at forskeres fortolkninger er ulike, noe som kan ha en betydning for det endelige resultatet (Thagaard, 2016, s. 19). For at jeg skulle oppnå høy reliabilitet i denne oppgaven, prioriterte jeg å utelukke at mine fortolkninger spilte inn under transkriberingsprosessen. Reliabilitet ble i dette prosjektet forsøkt å sikres ved å notere ned informasjonen til informantene så ordrett og eksakt som mulig. I de tilfellene jeg opplevde å måtte tolke svarene, forsøkte jeg å forsikre at jeg hadde forstått dem riktig, ved å gjenta svaret og få informanten til å bekrefte informasjonen. Slik kom vi til en enighet av tolkningen i svaret. Formålet med denne undersøkelsen var å finne ut om hvordan ikke-vestlige innvandrereforeldre opplever å

bli ivaretatt av barnevernet. Av den grunn var det av stor verdi å faktisk gjenspeile det informantene formidlet i intervjuene, og beskrive datamaterialet så ordrett som mulig.

3.9.2 Validitet

Begrepet validitet handler om gyldigheten av tolkningene man kommer frem til i en undersøkelse. Validitet tar utgangspunkt i å stille spørsmålet om i hvilken grad man ut fra resultatene i et forskningsprosjekt kan trekke gyldige forklaringer om det man ønsker å utforske (Thagaard, 2016, s. 204). Begrepet tar for seg forskerens troverdighet, og om de ulike metodene som er tatt i bruk under forskningen er god nok. Med tanke på at utvalget i denne undersøkelsen var begrenset, vil ikke datamaterialet som er innhentet belyse et helhetlig bilde av hva alle innvandrere som er i møte barnevernet opplever. Med andre ord har jeg begrenset forklaringskraft utenom de opplysningene jeg har innhentet fra informantene som deltok i forskningsprosjektet mitt. I mitt tilfelle vil det være ønskelig å oppnå å fram til funn som kan antyde noen fenomener som kan være interessante for videre forskning. På denne måten kan undersøkelsen min ha en overføringsverdi, fordi den kan være med på å utfylle andre studier som er interessert i temaer rundt innvandrerguppen og deres samhandling med barnevernet. Etersom funnene i dette studie kan være med på å gi grunnlag for en større studie i framtiden, vil det være viktig å ha høy kvalitet på forskningen. Det var nyttig for meg å ta lydopptak under intervjuene, på denne måten fikk jeg samlet informasjonen informantene formidlet ordrett. Dette hindret meg å fortolke informantenes uttalelser.

3.9.3 Forskningsetiske hensyn

I dette forskningsprosjektet tok jeg for meg et tema hvor informantenes liv og opplevelser var i fokus. Noe som betyr at undersøkelsen inneholdt sensitive og personlige opplysninger. For å kunne starte opp dette prosjektet var jeg nødt til å søke godkjenning hos norsk samfunnscenter for forskningsdata (NSD). Ifølge NSD (2021) sørger de for at data om mennesker og samfunn kan hentes inn bearbeides, lagres og deles trygt og lovlig i dag og fremtiden. Med andre ord er de med på å avgjøre om prosjektets personvern blir ivaretatt på en hensiktsmessig måte. I denne undersøkelsen ble det tatt hensyn til tre grunnprinsipper. Disse grunnprinsippene er: informere, frivillig samtykke og konfidensialitet. Det første prinsippet vektlegger at alle forskningsprosjekt som inkluderer mennesker, kan kun settes i

gang etter at de har blitt informert og frivillig gitt et samtykke. Dette prinsippet bygger på det å bevare informantens rett til autonomi og selvbestemmelse. Jeg som forsker har et ansvar å respektere informantens privatliv, og ved å ta hensyn til dette kunne jeg unngå å påføre skade eller krenkelse (Dalen, 2011, s. 100). I denne undersøkelsen ble alle informantene i forkant informert om prosjektets innhold, og at deltakelsen var frivillig. Det var viktig at informantene var klar over at de når som helst kunne trekke seg fra å delta. Denne informasjonen ble formidlet både gjennom et informasjonsskriv og muntlig i forkant av intervjuene. I tillegg til dette ble alle informantene før intervjuet tilsendt et vedlegg som inneholdt et samtykkeskjema. For å kunne gjennomføre intervjuene var jeg avhengig av å motta undertegnet samtykkeskjema fra dem alle. Det at de undertegnet skjemaet bekreftet at deres deltakelse var frivillig.

Konfidensialitet er et annet prinsipp som hadde en viktig rolle i dette prosjektet. Prinsippet bidrar til å beskytte informantene fra at jeg som forsker ikke offentliggjør personlig informasjon. NSD (2021) stilte også krav om anonymisering. For å ta hensyn til dette prinsippet har jeg under presentasjonen av informantene og deres beskrivelser kun tatt i bruk fiktive navn. Annen informasjon som ble delt om informantene var kunnskap om deres etniske bakgrunn og alder. For å bevare informantens identitet valgte jeg å plassere deres bakgrunn ved å si at alle har en østafrikansk bakgrunn, i tillegg justerte jeg aldersspennet. For å videre bevare anonymiteten til informantene var det kun jeg som hadde tilgang til lydopptakene. Lydopptakene ble forsvarlig tatt vare på, og jeg informerte informantene at opptakene fra intervjuet ville bli slettet etter endt prosjektet. Under hele forskningsprosjektet har jeg vært opptatt av å ta hensyn til de ulike etiske grunnprinsippene for kunne forsvarliggjøre gjennomføringen av forskningen. I dette kapitlet har jeg forklart alle valg jeg tok gjennom hele forskningsprosessen, i tillegg har jeg reflektert over de situasjonene hvor min håndtering av forskningen muligens ikke var optimal. Det at jeg beholdt et kritisk blikk gjennom hele forskningsprosessen er noe som styrker troverdigheten i mitt prosjekt. I neste del av oppgaven vil resultat- og drøftingskapitlet bli fremlagt.

4 Resultater og drøftning av funn

I denne delen av besvarelsen vil informantenes beskrivelser bli presentert, for så å bli drøftet i lys av Pierre Bourdieus teoretiske perspektiver. De teoretiske perspektivene som vil bli vektlagt er økonomisk, kulturell og sosial kapital. Jeg vil tydeliggjøre at undersøkelsene mine baserer seg på data innhentet fra fire informanter fra et primærmedisinsk verksted. Disse informantene har fått tildelt de fiktive navnene Nasra, Ali, Sara og Amina. Det er viktig å presisere at min undersøkelse baserer seg på et lite utvalg av informanter, noe som betyr at funnene ikke vil være representative for populasjonen. Sitatene som legges frem er heller ikke representative for alle innvandrereforeldre, dette er kun gjeldende for de informantene som jeg har snakket med. Kapittelet vil veksle mellom det å presentere resultatene, og samtidig drøfte funnene underveis. Drøftingskapittelet baserer seg på relevante funn fra intervjuene, og med tanke på dette er kapittelet delt inn i fire kategorier. Disse kategoriene er *fattigdom, kulturelle forskjeller, mangel på brukermedvirkning*, og til slutt *mangel på tillit til myndighetspersoner*.

4.1 Fattigdom

Innvandrerbefolkningen i Norge har svært ulik bakgrunn, noen har bodd her i flere generasjoner, mens andre er nyankomme. Noen har bakgrunn fra landsbygda, mens andre fra storbyer. Gruppen representerer en stor variasjonsbredde når det kommer til utdanning, arbeidserfaring, verdigrunnlag og familieformer. I innvandregruppen i Norge er det flere med flyktningbakgrunn, blant disse er de fleste fra Irak, Iran, Somalia, Bosnia, Tyrkia, Vietnam og Sri Lanka. Mange av de med flyktningbakgrunn har utfordringer med senvirkninger fra flukt og forfølgelse. Levekårsundersøkelser viser at innvandrere stiller dårligere enn majoritetsbefolkningen ved at de har lavere sysselsetting, lavere inntekt, dårligere helse og dårligere bostandard. Denne levekårsstatistikken baserer seg både på personer som har hatt kort botid i Norge, men inkluderer også de som har bodd i Norge en stund (Berg, 2011, s. 28).

Gjennom intervjuene nevner alle informantene at det har vært utfordrende å tilpasse seg i et nytt land og samfunn, der man har nye regler og normer man må forholde seg til. De

forteller at det er utfordrende å komme fra et samfunn til et annet, å lære seg språket, komme seg ut i arbeid, skaffe seg bolig og å bygge opp nettverk. De forteller også at det er krevende å oppdra barn i et nytt samfunn som de selv synes er utfordrende å tilpasse seg til. Nedunder vil det bli fremlagt oppsummerende beskrivelser av hva informantene formidlet i sine intervjuer. Disse beskrivelsene representerer svarene på de ulike spørsmålene informantene ble stilt på intervjuene. Et eksempel på ett av disse spørsmålene var «hvordan var ditt møte med Norge».

Nasra:

«Det er forskjell på oppdragelse i Norge og i Afrika. Alle oppdrar barn forskjellig. Jeg har tett oppfølging på mine barn, i begynnelsen var det vanskelig å forlate barna, for eksempel i barnehagen, for det var jeg ikke vant med. Jeg kunne heller ikke språket så jeg begynte på voksenopplæring, jeg måtte lære språket for da kunne jeg oppdra barna mine bra. For når du kan språket, da har du makt. Hvis man ikke kan snakke norsk, har man heller ikke noe makt i Norge, alt er jo bare på papir her i Norge, man må kunne lese også. Viktig informasjon får man bare på papir her i Norge, i hjemland fikk vi vite alt muntlig, og der kunne jeg språket og da kunne jeg beskytte meg selv. En annen ting jeg synes er vanskelig i Norge er vintertiden, barna må ha ullklær i barnehagen. I hjemlandet var det varmt og barna trengte bare en enkel genser og bukse. Det var veldig vanskelig her i Norge, men jeg måtte lære meg alt til slutt».

Ovenfor vises det til Nasras erfaringer med å bosette seg i Norge. Hun legger sterk vekt på at språk er et viktig grunnlag for å lykkes. Nasra beskriver en situasjon der hun ikke behersket det norske språket, og dette var noe som førte til at hun opplevde at hun ikke kunne oppdra barna sine godt nok. For Nasra var de kulturelle kodene og verdiene i Norge helt ukjente, men likevel forsøkte hun å tilpasse seg dette.

Nasra:

«Sosialt liv har jeg heller ikke, hvordan skal jeg få tid til det? Jeg er først på voksenopplæring, også må jeg hente barna i barnehagen, gi dem mat og kjærlighet. Jeg er alene, og det er veldig dumt for det økonomiske. Hvis jeg hadde hatt et sosialt liv så hadde det vært bra, for da hadde jeg lært det norske språket bedre og raskere, sånn at jeg kunne jobbet og gitt barna mine alt de trengte».

Sosial integrering er et begrep som tas i bruk når man omtaler visse grupper som står utenfor viktige arenaer i samfunnet, og der det må iverksettes politiske tiltak for å skape et samfunn der det er like muligheter for alle (Øian, 2014, s. 66). Nasras erfaringer med dette var en følelse av å sitte igjen med en oppfattelse av å måtte «ta til seg» norske verdier og væremåte, og som følge av utilstrekkelighet på dette området opplevde hun å stå utenfor arbeidsmarkedet, men også andre viktige arenaer. Informantene i denne studien deler en formening om at det er et stort fokus på å lære det norske språket blant de som har migrert til Norge. Flere forstår det slik at dette er nøkkelen til å komme inn i arbeidslivet. Man kan stille spørsmål ved om dette faktisk er den beste metoden for å legge til rette for at alle i innvandrerguppen raskest mulig blir integrert i samfunnet. Språk virker å ha en avgjørende rolle for gruppens integrering. Det å beherske språket er en viktig forutsetning for å komme seg ut i arbeid, samtidig kan det å få muligheten til å jobbe være med på å fremme ens språkkunnskaper, som igjen kan være med på at man mestrer språket raskere. Arbeidsplassen er ikke nødvendigvis den eneste sosiale arenaen hvor man kan oppnå integrasjon. Det sosiale livet i Norge utspiller seg på mangfoldige måter, der man i hverdagen finner sosial integrasjons gjennom samhandling (Øian, 2014, s. 66).

Sosial kapital er en viktig forutsetning for Nasra, siden det åpner veier for kulturell kapital og økonomisk kapital. Det kan oppfattes som at Nasra hadde tilgang til et rikt nettverk i sitt hjemland, men etter hennes ankomst til Norge opplevde hun utfordringer med å danne seg nye nettverk. Nasra legger vekt på at språk er makt, og uten språket blir du ikke en aktiv deltaker i samfunnet. Samtidig forteller hun at informasjonen hun får utenfra kun er på et papir. Det kan tenkes at Nasra føler at hun er i en avmektig posisjon siden hun ikke behersket språket. Hun prioriterer barnas primære behov, og derfor er det ikke tid og rom for egen sosialisering. Nettverk er noe Nasra ønsker å utvikle for å lære seg språket samt komme seg ut i arbeidslivet. Hun ser på dette som nøkkelen til å komme seg videre og til

hennes muligheter for å kunne gi barna goder som de har behov for. I Norge har Nasra møtt på ulike utfordringer, og hun har vært nødt til å sette seg inn i mye nytt. Hun måtte tilegne seg kunnskap om hvordan man for eksempel kler seg under vintertiden og lære seg å gi slipp på ansvar, og ha tillit til at barnehagen er i stand til å ta vare på barna hennes. Nasra er opptatt av hvordan hun best mulig kan integrere seg i samfunnet. Fordi Nasra er alenemor, uttrykker hun at det å ha mangel på tid fører til at hun ikke får muligheten til å delta på sosiale sammenkomster. Dette opplever hun som hemmende for egen språkutvikling. Nasra virker som en mor som er motivert til å tilegne seg kunnskap som vil bidra til å styrke hennes posisjon i samfunnet. Målet er å nå et punkt hvor hun er i stand til å gi seg selv og barna gode muligheter. Videre vil det bli fremlagt sitater som belyser elementer fra intervjuet med informanten Ali.

Ali:

«Normene og verdiene i Norge og mitt hjemland er helt ulikt. I hjemlandet er det kona som har hovedansvaret for barnet. I Norge er det begge foreldrene som oppdrar barn, jeg har aldri vært aktiv i oppdragelsen av mine barn. Bare min kone har oppdratt barna våre, og når vi skilte oss fikk hun ansvaret. Plutselig tok barnevernet kontakt med meg en dag og sa barna dine er her hos oss, kan de bo hos deg? Jeg sa selvfølgelig ja, det er mine barn kjøtt og blod, men jeg sa til barnevernet det kommer til å bli vanskelig å oppdra barna mine alene, det er noe jeg aldri har gjort før. Jeg jobber som taxisjåfør og jobber veldig mye, hvordan kan jeg oppdra barna mine alene samtidig jobbe. Det blir ikke mye penger da».

I likhet med Nasra opplever også Ali at normene og verdiene i Norge er helt ulike i forhold til hjemlandene deres. Ali er vant til at det er kvinnen som er hjemmeværende og oppdrar barna. Familiestrukturen som Ali er vant med skiller seg betydelig fra familiestrukturen til majoriteten i Norge. Ali hadde ansvaret for det økonomiske og han skulle forsørge familien. Han hadde ikke et særlig ansvar for barna. Nå er han imidlertid alene om foreldreansvaret, der han skal forsørge og oppdra barna. Han påpeker at det er mindre lønnsomt å være aleneforsørger, noe som gjør situasjonen til Ali utfordrende. Videre forteller Ali om kontakten med barnevernet, og hvilke hjelpetiltak som ble iverksatt.

Ali:

«Jeg spurte barnevernet om hjelp, jeg har aldri hatt barna alene før. Det var min kone som hadde hovedansvaret for mine barn, men nå kan de ikke barna være der lenger. Når jeg spurte om hjelp til veiledning for å oppdra barna, fikk jeg bare hjelp økonomisk. De sendte meg og mine to barn på hyttetur hver sommer, og de hjalp til med å sende barna på aktiviteter. Men det var ikke det jeg trengte hjelp med. Jeg trengte hjelp med å vite hvordan jeg kunne være en god far».

Fra opprinnelseslandet sitt har Ali kjennskap til at hvis det er behov for støtte i forbindelse med omsorgsbehov, er det familiemedlemmer som overtar omsorgen. Ali føler at han ikke ble sett og hørt av barnevernet, siden de ikke la til rette for hans behov. Barnevernet prioriterte barna, men for at barna skulle få det bedre sammen med Ali, ville foreldreveiledning vært til god hjelp. Det kan være kulturelle variasjoner med tanke på hva som vurderes som barnets beste i gitte situasjoner (Kipperberg, 2015, s. 228). Barnevernet kan ha vurdert situasjonen slik at det beste for barna var å aktivisere familien for å skape samhold. Alis egne tanker og behov i forbindelse med barnas beste var imidlertid å lære seg hvordan han kunne være en god far. Etersom Norge er et flerkulturelt samfunn, vil de som arbeider i barnevernet ofte møte på mennesker med ulike forståelser på hva god oppdragelse er. Hvordan barnevernet forholder seg til kulturelle ulikheter i forståelsen av barnets beste, kan ha påvirkning på foreldrenes opplevelse av relasjonen til barnevernet (Kipperberg, 2015, s. 230). Dette er i tråd med de følelsene Ali satt igjen med etter sitt møte med barnevernet. Nedunder forteller Ali at til tross for at hans behov ikke ble prioritert opplevde han å utvikle et sterke bånd til barna sine.

Ali:

«Man må kunne lytte til foreldrene også, det er vi som foreldre som skal ha barna boende hos oss. Det er foreldrene som har hovedansvaret for barna, og for at de skal ha det bra var det viktig for meg å få foreldreveiledning, men selv om jeg ikke fikk det lærte jeg mye ved å ha barna mine alene for første gang. Barna mine er mitt eget kjøtt og blod, og jeg vil gjøre alt for at de skal ha det bra».

Det kan virke som at relasjonen mellom barnevernet og Ali kunne blitt bedre om de hadde samarbeidet tettere. Ali er en far som har lyst til å samarbeide, men som samtidig ønsker å bli lyttet til. Det at barnevernet overser dette kan føre til manglende tillit til barnevernet. Manglende tillit er et problem offentlige myndigheter er opptatt av å forbedre (Rugkåsa et al., 2017, s. 25). Samtidig etterlyses det kunnskap om etniske minoritetsgrupper for å kunne jobbe og samarbeide på en god måte. En forutsetning for et godt samarbeid og oppbygging av tillit er å utvikle en praksis der familier opplever å bli møtt med forståelse for livene de lever. En slik praksis krever at man er kritisk til og reflekterer over egen praksis. Ifølge Rugkåsa et al. (2017, s. 25-26) må man undersøke hvordan ulike forhold og relasjoner virker inn på individets liv. Et forhold som jeg merket meg hadde en virkning på samspillet mellom informantene og barnevernet var deres kulturelle forståelse.

4.2 Kulturelle forskjeller

Fylkesnes et al. (2015) argumenterer for at kunnskap og refleksivitet er avgjørende for barnevernsansattes empatiske inntoning under kommunikasjon. Inntoning er en todelt prosess der de ansatte kan arbeide aktivt med å leve seg inn i foreldrenes situasjon, for eksempel det å sette seg inn i bekymringer, følelser og spørsmål foreldrene kan ha. Samtidig må barnevernsansatte være bevisste på egne følelser, holdninger og verdier. Kunnskap om frykt og negative holdninger kan i denne sammenhengen være med på å øke sensitivitet (Fylkesnes et al., 2015). Sentrale temaer for informantene i studien min var frykten for barnevernet, innvandrerforeldres opplevelse av barnevernets kontrollmandat, frykten for å gjøre feil samt å miste omsorgsretten for barna sine. Sara er en av informantene som uttrykker denne frykten eksplisitt.

Sara:

«Jeg var redd for barnevernet og tenkte kanskje at de kunne ta barna mine, men jeg tenkte det er bedre at jeg tar kontakt med dem og spør om hjelp først».

Sara forteller hvor redd hun var for barnevernet etter de negative historiene hun hadde hørt fra andre, og fryktet at hun skulle miste barna sine. Hun forteller at det var bedre for henne å oppsøke hjelp hos barnevernet før de eventuelt tok kontakt med henne. Ved det første

møtet er det viktig hvordan barnevernsansatte møter Sara, siden dialogen her danner grunnlaget for relasjonen videre. Sara befinner seg i en situasjon der hun føler hun må ta kontakt med barnevernet, selv om hun er usikker på dem. I et slikt tilfelle vil det være av betydning at den barnevernsansatte viser forståelse for Saras situasjon. Det å forstå Sara på et mikronivå, og samtidig se om situasjonen til Sara har noen sammenheng med strukturene på makronivå, er viktig. For at Sara skal fortelle om sine opplevelser er det nødvendig at det skapes tillit til den barnevernsansatte (Oterholm, 2015, s. 175). Det kan også være at Sara er engstelig for informasjonen hun skal formidle til barnevernet, siden hun ikke vet hvordan barnevernet kommer til å vurdere informasjonen. I slike situasjoner er det nødvendig at barnevernsansatte klarer å arbeide både på en personlig og profesjonell måte: å kunne møte den andre, vise en interesse for den andre og å kunne være et medmenneske (Kleppe, 2015, s. 141). Et utsagn utalt av Nasra illustrerer hvilken verdi det første møtet kan ha.

Nasra:

«Det er sjokkerende når barnevernet dukker opp, de vil bare snakke med barna».

For Nasra var det sjokkerende da barnevernet dukket opp på døra hennes. Hun opplevde å ikke bli inkludert i samtalen da de kun forholdte seg til barna. For Nasra var det viktig å ta del i samtalen fordi dette kunne trygget henne. Nasra opplever å ikke kunne medvirke under barnevernets beslutningsprosess. Det at de ikke gikk i dialog med henne var med på å usynliggjøre henne. Når barnevernsansatte har hjemmebesøk, er det viktig å ta en faglig vurdering av situasjonen. Det er også nødvendig at man har god holdning, etikk og at man viser hensyn. Under barnevernets besøk hos Nasra kunne de startet en dialog med henne, slik at hun kunne vært mer delaktig i egen prosess. Barnevernets mandat er å vurdere, ta valg og beslutninger, samtidig som de skal utøve skjønn. De må også kunne forstå, tolke og vurdere regler ut fra den konkrete situasjonen de står overfor (Oterholm, 2015, s.173-174). I Nasras situasjon gjorde barnevernet vurderinger ut fra samtalen de hadde med barna, og fattet deretter en avgjørelse uten hennes medvirkning. I en slik situasjon er det viktig å være i stand til å tolke ved å se helheten. Dette kan gjøres ved å snakke med Nasra og samtidig ha en dialog med barna. Etter disse samtalene kan man ta valg, vurdere og

fatte beslutninger. På denne måten utøver man også skjønn i praksis ved at man har gitt rom for samtale og involvert alle parter. Ifølge Oterholm (2015, s. 172) belyser skjønn vår forståelse av forholdet mellom praksis og teori, samtidig som det utvikler seg et samspill mellom dem. Informanten Ali uttrykker videre erfaringer han hadde etter et hjemmebesøk fra barnevernet.

Ali:

«Jeg synes det var ekkelt å få de på besøk hele tiden, jeg var redd de skulle ta fra meg barna også. Mor har jo allerede blitt fratatt barna. De har bare meg nå. Det var godt jeg hadde et sted for barna mine, det var slik jeg fikk dem».

I Alis situasjon får han ha barna boende hos seg, men han synes det er ubehagelig å få barnevernet på hjemmebesøk. Han er redd siden barna kun har han som omsorgsperson, da mor mistet omsorgsretten for barna. Det er viktig for han å ha et hjem for barna. Det Ali frykter når barnevernet kommer på besøk er at de skal finne feil ved han som far, og han er redd for å miste omsorgsretten for barna sine. I tråd med Ali sine erfaringer, uttrykte Amina at ikke alle var like heldige som det hun var.

Amina:

«I innvandremiljøet er det ofte negative inntrykk av barnevernet, jeg var redd for å møte på en dårlig saksbehandler. Ikke alle er like heldig som meg, men jeg ønsker fremdeles at barnevernet øker den kulturelle kompetansen i utdanningen. Utfordringer som alltid kommer frem i møtet er når jeg og mennesker i barnevernet ikke har lik forståelse i kulturforskjeller. Da vil jeg bare lukke døra å gå».

Amina forteller videre at:

«Ikke vestlige innvandrere som bosetter seg i Norge kommer opprinnelig fra landsbyer som ikke har hørt om barnevernet før. Det er en sårbare grupper som er oppvokst med andre verdier og normer. Det kan være vanskelig for denne gruppen

og forstå seg på barnevernet, selvfølgelig er de redde. Alt de hører er at barnevernet tar barna».

Amina er redd for barnevernet og forteller at det er andre i innvandremiljøet som også er det. Hun forteller at det er vanskelig å komme fra en landsby med andre verdier og normer og skulle forstå seg på arbeidet til barnevernet. En utfordring i møte med barnevernet er at hun føler at de ikke har en god forståelse for de kulturelle forskjellene. Sara er en av informantene som uttrykker denne frykten eksplisitt. Hun forklarer at det kan være vanskelig siden denne sårbare gruppen aldri har hatt en relasjon til eller hørt om barnevernet tidligere. I miljøet er det kun rykter om at barnevernet tar barna, og på den måten skapes det redsel rundt barnevernet. Barnevernet må vise interesse for andres kultur og respektere deres verdier (Kleppe, 201, s.141). Det handler om å ufarliggjøre situasjoner og formidle informasjon om hva barnevernet arbeider med. Det er viktig å kunne kommunisere på en måte der man anerkjenner andre, er aktiv lyttende samt er åpen og direkte. Man må ha kunnskap om hvordan man skaper en troverdig samtale og om ferdigheter vedrørende det å se hvordan man fremstår for den andre (Kleppe, 2015, s.146).

Når man bærer med seg en annen verdi, norm og kultur kan det være vanskelig å endre disse. Det handler likevel ikke om å legge fra seg all verdi, norm og kultur man besitter, men å bli kjent med og tilpasse seg et nytt samfunn. Det kan være utfordrende å forholde seg til noe helt nytt som man ikke har vært kjent med tidligere. For Amina kan dette oppleves som assimilering, altså det å legge fra seg sin egen kultur og væremåte og tilpasse seg det norske (Østby, 2011, s. 63). Amina forteller også at det ikke kun er henne som føler det slik, men at flere i miljøet opplever det samme. Dette kan oppleves som at det er «oss» og «de andre», på bakgrunn av de kulturelle forskjellene. I sitt arbeidsfelt møter barnevernet på mennesker som har behov for hjelp og støtte under håndteringen av ulike utfordringer de møter på i hverdagen. Hvis man ikke kjenner til andre enn de man møter gjennom arbeidet, kan det påvirke hvilke bilder man danner seg av mennesker med innvandrerbakgrunn (Østby, 2011, s. 63). Dette bildet skapes gjerne ut fra den kunnskapen man har om praksiser som er gyldige innenfor en spesiell gruppe eller samfunn (Aakvaag, 2008, s.166). I tråd med denne definisjonen opplever Amina at hennes preferanser ikke henger sammen med barnevernets preferanser. Det som barnevernet forstår som gyldig innenfor en gruppe eller et samfunn, har Amina andre formeninger om, og hun bærer med

seg en annen kunnskap om praksis som var gyldig i det samfunnet hun vokste opp i. Preferanser er noe et individ utvikler over tid, og disse kan også forene personer fra samme område som har lik tenkemåte. Dette henger sammen med at man kan oppleve avmakt i møte med andres preferanser (Aakvaag, 2008, s. 164), lik det Amina føler. Her kan vi også snakke om ulik kulturell kapital. Barneversansatte har sin kunnskap gjennom utdanning, og deretter overføres denne kunnskapen til praksis. Amina bærer imidlertid med seg en kulturell kapital som er ukjent for barnevernet. Denne representerer en kroppsliggjort kulturell kapital som for eksempel kan være ens tenke- eller væremåte (Aakvaag, 2008, s. 166).

Ens tenke- og væremåte er noe som kan komme til syne under møte med barnevernet. Det er nettopp disse kulturelle forskjellene som kan bli sett på som et problem, ettersom det sosiale problemet blir forklart ut fra kulturelle forhold. Andre faktorer som makt, klasse og økonomi slipper ikke til som mulige forklaringer på problemet. Alle mennesker har for eksempel sin måte å fortolke eller oppfatte verden på. Fortolkningene og handlingene henger sammen med livet man lever eller livet man har levd, samt kulturen, samfunnet og miljøet man er sosialisert inn i (Rugkåsa et al., 2017, s. 25-26). For å kunne ivareta innvanderforeldres kulturelle koder, verdier og væremåte må man forstå situasjonen de er i sammen med de utfordringene de møter på i samfunnet. Herunder vil det bli videre belyst om informantens opplevelser rundt mangelfull medvirkning.

4.3 Mangel på brukermedvirkning

Barneversansatte har en profesjonell rolle, og denne innebærer å være i stand til vise medfølelse og å ta utgangspunkt i hjelpebehov. Gjennom etisk kompetanse skal de ansatte også anerkjenne og bekrefte den andre. Det handler om å se mennesket slik det er, dypere enn kun det som vises på overflaten, samtidig som man også prøver å se hva som ligger bak handlinger. En slik anerkjennelse av individet kan ta form ved å bekrefte individet emosjonelt, ved å møte blick og ved å vise følelser overfor innvanderforeldre (Thrana, 2018, s. 228–229). Et sentralt tema for informantene i min undersøkelse er at ansatte fra barnevernet må kunne arbeide med omhu og ivareta menneskene de møter. Utsagnet under fremhever nettopp dette.

Ali:

«Det er bra at barnevernet eksisterer for de kan hjelpe barn som er i krise. Hjelperer som viser forståelse for familien er viktig, for da kan man samarbeide sammen. Jeg ønsker at flere saksbehandlere med minoritetsbakgrunn ansettes i barnevernet, slik at de kan være brobygger i relasjonen mellom barnevernet og familien. Barnevernet arbeider ikke med hjerte, de følger bare loven og henter pengene sine. Det er ikke noe som heter følelser».

Alis utsagn kan ses i sammenheng med det Amina fortalte tidligere om at barnevernet kan bidra positivt. Ali trekker opp det at det burde være en brobygger til stede under møtene, altså en brobygger som har forståelse for familiens kultur og væremåte, samtidig som vedkommende ivaretar barnevernets mandat. Han mener at barnevernsansatte må følge hjertet sitt og tørre å se situasjonen som han befinner seg i. For Ali er en god barnevernsansatt en som er imøtekommende, har øyekontakt og en som viser varme. Med det menes en ansatt som møter foreldrene med kjærlighet. Dette er en formening hos Ali som kommer til syne i sitatet:

«Man må lytte til den andre, samtidig som man følger loven, ikke kun se saken fra en side, må kunne prioritere foreldrene også ved å se deres behov. Barna er foreldrenes blod, det kan ikke sammenlignes med en materiell gjenstand. Derfor må man også kunne snakke med foreldrene ikke bare barnet».

I sitatet stilles det spørsmål ved barnevernets etiske kompetanse, altså det å kunne lytte til den andre, involvere foreldre samt å få med seg alle sidene ved familiens utfordringer. De yrkesetiske prinsippene i barnevernet handler også om å respektere enkeltindividets selvbestemmelse, frihet og livsverdier. Man må ha et helhetlig syn på mennesket og på hvordan samfunn og individ påvirker hverandre. Barnevernsansatte må også kunne legge til rette for likeverd og ikke fremme diskriminering. Alle mennesker har krav på et verdig liv. Ifølge Eide og Olteidal (2015, s. 93) er åpenhet, tillit, redelighet og nestekjærlighet menneskelige verdier som er grunnleggende for å kunne etablere en etisk og faglig basert relasjon mellom innvandrerforeldre og barnevernsansatte. Yrkesutøvelsen

til barnevernsansatte baserer seg på demokratiske og humanistiske verdier. Dette innebærer å være i stand til å fremme respekt og likeverd. Samtidig skal de ansatte møte menneskers behov samt bidra til at foreldrene får brukt sine ressurser. Barnevernets arbeid skal ivareta enkeltindividet, skape solidaritet, arbeide mot fattigdom og for sosial rettferdighet (Eide og Oltedal, 2015, s. 92). For å kunne oppnå en situasjon hvor informantene følte å ha en medvirkning i deres sak, vil det være verdifullt å bygge en felles forståelse for hva det ønskelige målet er. Noe som kan hemme for dette er ulike forståelser på hvor utfordringene som skal jobbes med ligger. Nasra formidlet at:

«Barnevernet prøver å hjelpe deg, men det er måten de hjelper deg på som er rart og ulikt. Siden kulturen er forskjellig. De veit ikke hvem du er og hva du står for, men de prøver å hjelpe deg».

Et forhold som Nasra fremhever her er at barnevernet så utfordringene i hennes situasjon annerledes, noe som ikke samsvarte med hennes oppfatning. Bakgrunnen for utfordringen var ifølge Nasra deres kulturelle forskjeller. På grunn av ulike kulturelle koder opplever Nasra at barnevernets utøvelse av praksis ikke imøtekommer hennes behov. Ifølge Eriksen og Sajjad (2020, s. 36) er barnevernet opptatt av kulturforskjeller, samtidig er kulturforskjellene ofte en årsak til at samarbeidet mellom innvandrerforeldre og barnevernet svekkes. Det kan imidlertid også være andre forklaringer på dette. Nasras skepsis til barnevernet kan også være en faktor til at samarbeidet dem imellom blir svekket, noe som igjen kan føre til at fokuset rettes mot kulturelle forskjeller, og ikke mot problemløsning. For å kunne samarbeide og få en bedre forståelse for kulturelle ulikheter, kreves det at man opparbeider kapital fordi kapital skaper innflytelse og tilgang til et gitt felt (Aakvaag, 2008, s.151). I møte med barnevernet får Nasra muligheten til å tilegne seg ny kunnskap og deretter få en bedre forståelse for barnevernets praksis. Denne nye forståelsen kan ha en positiv innvirkning på det videre samarbeidet med barnevernet. Det at begge parter bygger en gjensidig forståelse for hverandres bakgrunn og posisjon, vil være med på å gjøre det enklere å samarbeide, dersom denne relasjonen baserer seg på åpenhet, tillit og ivaretagelse av kulturelle ulikheter. Sara hadde også en formening om at kultur hadde en betydning for samarbeidet. Ifølge Sara må:

«Barnevernet ta hensyn til kultur, på den måten kan man samarbeidet godt. Det beste for barnet er å være hos sine biologiske foreldre, og om en mor er deprimert eller har økonomiske problemer så kan man hjelpe til med det. For en krise det kan skje alle familier. Barnevernet har en tanke om hjelpe barnet, men når de gjør det skader de et annet menneske».

Saras sitat illustrerer at det er et skille mellom dem i henhold til forståelsen for hva barnets beste er. Sara presiserer at man må utøve skjønn og ta hensyn til kultur i møte med innvandrerforeldre, da dette kan være med på å fremme et godt samarbeid. Sara mener at det beste for barna hennes er å bli værende hos sine biologiske foreldre, noe som forklarer det biologiske prinsipp. Eide (2018, s. 46-47) belyser at barnevernet diskuterer ofte det biologiske prinsippet, fordi det er en essensiell del av verdigrunnet til barneverntjenesten. Det biologiske prinsippet får en verdimeessig status, som vil si at andre verdier får sin begrunnelse basert på dette. Barnets beste er imidlertid et annet prinsipp som barnevernet må ta hensyn til, men i forbindelse med utøvelse av dette i praksis blir det diskutert om biologiske prinsipp faktisk blir ivaretatt. Barnevernet har som oppgave å vurdere Saras evne til å ivareta barnas behov, og om situasjonen i hjemmet deres er det beste for barna. Sara virker oppegående og som en omsorgsfull mor som ønsker det beste for barna sine. Likevel virker det som at det ligger en bekymring hos barnevernet, med tanke på mors psykiske helse og hvilken effekt dette kan ha på barna. Sara mener at det at man som person er deprimert eller har økonomiske utfordringer ikke bør være faktorer som barnevernet bør bekymre seg for. Hun mener at fokuset til barnevernet bør ligge på det å hjelpe henne med å håndtere de ulike utfordringene hun har. På denne måten kan hun styrkes som individ, og deretter komme i en bedre posisjon til å ivareta sine egne barn. Barnevernet har mandat til å jobbe på en slik måte som legger til rette for at barn i enhver sak skal få vokse opp hos sine biologiske foreldre. I de hjemmene hvor det er mangler i foreldrenes omsorgsevne, bør det settes inn tiltak for å opprettholde dette prinsippet. I de tilfellene hvor dette ikke er mulig, bør det likevel legges til rette for noe form for kontakt mellom foreldre og barn, siden dette anses som det beste for barnet. Det biologiske prinsippet bygger på at det finnes et sterkt biologisk bånd mellom barn og foreldre, noe som er av betydning (Eide, 2018, s. 47).

Det kan være utfordrende for barneverntjenesten å gjøre en vurdering som ivaretar både det biologiske prinsippet og barnets beste i praksis. En forklaring på dette kan være at det er et ambivalent forhold fordi barnevernet har som mandat å vurdere familier og relasjonen mellom dem samt undersøke forhold når det er grunn til å tro at barn forsømmes eller lider overlast (Eide, 2018, s. 47). Sara forteller om noe som flere av innvandrerforeldrene føler på, nemlig at barnevernet har en tanke om å hjelpe barnet, men når de handler i praksis skader de et annet menneske. Det kan se ut som at barneverntjenesten står i det ambivalente forholdet der de vurderer barnets beste, men at det biologiske prinsippet ikke får stor nok plass i vurderingen. På denne måten kan det virke som man «skader den andre» på grunn av hensynet til prinsippet barnets beste (Eide, 2018, s. 46). Som sagt diskuteres det en del om betydning av relasjonen mellom biologiske foreldre og deres barn innad på barnevernesfeltet. Grunnen til dette er at man ikke kan ta betydningen av båndet mellom foreldre og barn for gitt. I hver enkelt sak må en barnevernsansatt ta hensyn til det biologiske prinsippet, samtidig som prinsippet barnets beste ivaretas. Når man legger til rette for barnets beste, kan det oppleves som man ikke ivaretar det biologiske prinsippet. I lys av Saras ord kan det oppleves som at barnevernets handlinger påfører skade på foreldrene ved at man legger vekt på prinsippet «barnets best». I noen sammenhenger skjer det selvsagt at foreldrene blir helt knust når barnevernet vurderer omsorgsovertakelse mot foreldrenes vilje, men alle hjelpetiltak skal ha vært prøvd før man går til det skritt å ta omsorgen for barnet mot foreldrenes vilje. En krise kan skje alle familier, og det er måten man bistår familien på som er avgjørende for familiens problemløsning. Hvis det er slik at familiens problemer påvirker barnets utvikling eller skader barnet psykisk, vil barnets beste alltid i slike tilfeller trumfe alle andre hensyn. Det som er avgjørende er i hvilken grad en krise påvirker barnet. Dette er en faktor som kan vekke bekymring hos barnevernet. Barneverntjenesten har et ansvar for å undersøke familiens utfordringer, noe som betyr at de må se nøye på de ulike faktorene som skaper bekymring (Gjedrem, 2018, s. 68).

Sara fortalte:

«Å skjønne at barnevernet fratrer foreldrene ansvar for deres barn, når det er mangel på tett oppfølging i hjemmet, foreldrene ruser seg eller utøver vold. Da har jeg forståelse for at de tar barna, og det er jeg glad for at barnevernet gjør også. Hvis

det gjelder økonomiske problemer som det gjorde i min situasjon, kunne de ikke bare hjelpe og forstå meg da».

Dette viser at hun har en forståelse for barnevernets vurdering av alvorlige saker som involverer vold og rusproblematikk. Barneverntjenesten tilbyr økonomisk bistand, der barn kan få dekt for eksempel fritidsaktiviteter eller støttekontakt ved behov. Sara hevder at hun ikke forstår barnevernets vurdering i forbindelse med sin sak ettersom utfordringene som gjaldt henne ikke var like alvorlige. En forklaring på dette kan være motstridene synspunkter innad i samme sak. Noe som støtter opp bemerkninger som har blitt nevnt tidligere. Det barnevernet har vektlagt som grunnlag for sin vurdering er ikke nødvendigvis det Sara ser på som gode nok begrunnelser for den endelige konklusjonen barnevernet vedtok i hennes sak. Barnevernet vil på sin side avgjøre hva som er relevante forhold ut fra en faglig forståelse, samtidig vil de forankre saken i loven. Synet på problemet og spørsmålet om hvorvidt det er flere motstridende synspunkter som er representert i saken, blir avgjort ut fra hva som er relevant samt mengden av informasjon som er innhentet underveis (Backe-Hansen, 2004, s. 21).

Det kan tenkes at Sara ønsker å bli anerkjent og hørt i den situasjonen hun står i med barna sine, men på den andre siden må barnevernet gjøre vurderinger ut fra det de anser som en prioritering. Den informasjonen som ble innhentet under undersøkelsesprosessen kan ha vært med på å påvirke barnevernets vurdering. Metoden og hvilken type informasjon som ble innhentet kan ha vært med å påvirke og forårsake de motstridende synspunktene hos de ulike partene. Fra Saras side ville hun prioritere å få bistand til sine økonomiske utfordringer, mens barnevernet på sin side ville for eksempel vektlegge Saras psykiske helse, eller andre faktorer. Dette viser et eksempel på at man kan ha ulike synspunkter på et hovedproblem. Det at man kan oppleve ulike konklusjoner innad i samme sak kan komme av at man har ulike prioriteringer og vektlegger ulike faktorer. I neste sitat påpeker Amina andre faktorer som en barnevernsansatt må kunne vektlegge i møte med familien.

Amina:

«En barnevernsansatt må kunne følge opp familien enn å bare ta barna fra skolen. Tenk en mor som venter på barna sine og står ved døra, men barna kommer ikke

hjem. Det er sjokkerende, ikke rart mange foreldre utvikler psykiske problemer. Man må kunne lytte til foreldrene også, vise at man er der og prøve å forstå situasjonen til familien. Det er tungt, det er barna deres, ditt eget kjøtt og blod som ikke er hjemme lenger».

Hun opplever at barnevernet ikke gav henne nok informasjon. På et tidspunkt visste hun ikke hvor barna var, og dette opplevde hun som problematisk. Det å ikke få informasjon om at barna dine er hos barnevernet er svært urovekkende. Amina forklarer at det ikke er vanskelig for henne å forstå at flere kan utvikle psykiske vansker etter lignende opplevelser. Følelsen av å ikke vite hvordan barnevernet vil vurderer ens egen situasjon, og ikke minst det å risikere å miste omsorgsretten for barna sine, kan ha negative virkninger. Når man vurderer en bekymringsmelding vedrørende foreldrenes oppdragelsesmetoder, må man samle inn all informasjonen om den konkrete situasjonen. Dette innebærer informasjon om foreldrenes fungeringsevne og barnets omsorgssituasjon. Her må man også vurdere om foreldrene har motivasjon til endring. Foreldre har behov for informasjon, som igjen er grunnleggende for hvordan man skaper tillit og god dialog. Det kan være utfordrende å forholde seg til at barnevernet har makt til å gripe inn i familiens liv når foreldrenes oppdragelsesmetoder påvirker barnets utvikling negativt. Av den grunn er det avgjørende at barnevernsansatte viser medfølelse for familien, utøver skjønn og anerkjenner den andre slik at de blir sett og hørt selv i de sakene hvor det har konstatert omsorgssvikt (Oterholm, 2015, s.173- 174). Videre vil det den siste kategorien i drøftingskapittelet bli fremstilt.

4.4 Mangel på tillit til myndighetspersoner

En beslutningsprosess kan forklares som trinnene mellom problem, informasjon og resultat. Barneverntjenesten utøver sin virksomhet i skjæringspunktet mellom samfunnets og familiens ansvar for barn og unge. Det kreves at det er etisk refleksjon integrert i beslutningsprosessen i barnevernssaker (Backe-Hansen, 2004, s. 11). Man må kunne følge opp og gi ulike konklusjoner underveis i prosessen. Når problemet først blir presentert vurderes det fra ulike synsvinkler, og dette arbeidet vil resultere i en endelig beslutning. Det er også sentralt at denne prosessen tar i betraktning hvordan foreldrene og barnevernsansatte argumenterer og resonerer seg imellom. Dialogen mellom dem vil ha

innvirkning på eventuelle forslag for hvordan problemet kan løses. Som barnevernsansatt må man kunne formidle en god og oversiktlig begrunnelse for beslutningen som blir vedtatt. Dette bør formidles til foreldrene på en riktig, rettferdig og ønskelig måte (Backe-Hansen, 2004, s.17). Saras sitat støtter opp denne tanken.

Sara:

«For at man skal kunne samarbeidet godt, kreves det bedre oppfølging og god kommunikasjon fra barnevernet. Man kan ikke bare ta rask beslutning bare fordi man har en dårlig magefølelse. Ikke alle saksbehandlere er lik, noen ganger er man heldig nok til å møte gode mennesker som jobber i barnevernet».

For at samarbeidet mellom familien og barnevernet skal lykkes, kreves det god kommunikasjon og tett oppfølging, forteller Sara. Man skal kunne vurdere situasjonen i hjemmet og snakke med alle relevante parter for å få informasjon fra forskjellige synsvinkler. Man må søke informasjon som kan gi en dypere forståelse av problemet. Det kan gi gode resultater å forsøke å få frem helhetsbildet av problemet før man tar beslutninger. Sara forteller også at ikke alle saksbehandlere er like, noe som kan komme av at hun har hatt dårlige erfaringer, men hun forteller også at det er gode mennesker som arbeider i barnevernet. Å vise medfølelse, anerkjennelse og forståelse for den konkrete situasjonen kan fremme et godt samarbeid mellom barnevernet og innvandrerforeldre. Godt barnevernsarbeid oppfordrer anerkjennende holdninger som kommer til syne i relasjonen og i handlingen. I relasjonen mellom foreldre og barnevernsansatte handler det om å kunne være personlig, altså å se den enkelte. Hvorav det forventes av den profesjonelle i alle situasjoner møter foreldre på en anerkjennende måte. Barnevernsansatte vil i praksis stå i situasjoner som kjennes ubehagelige, samtidig må de være i stand til å stille ubehagelige spørsmål eller utføre kontroll der foreldre vil kunne oppleve det som en krenkelse (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 102–103). I de situasjonene der barnevernet er bekymret for omsorgssvikt i en familie, kan de under arbeidet prioritere det å anerkjenne foreldrene for det de faktisk mestrer. Den oppfatningen barnevernsansatte sitter med etter å ha satt seg inn i sakene kan være med på å påvirke relasjonen mellom de involverte og eventuelt svekke eller styrke det videre samarbeidet. Det faktumet at barnevernet har

mandat til å vedta tiltak som kan oppleves som krenkende overfor foreldrene kan også ha en negativ påvirkning. Mangelfull anerkjennelse under prosessen kan føre til at foreldrene sitter igjen med en følelse av at deres behov ikke blir sett eller prioritert. Selv i de sakene hvor det kan være utfordrende for den enkelte barnevernsansatte å anerkjenne, kan det fortsatt være av betydning å legge til rette for anerkjennelse. Nasra hevder at:

«Barnevernet må øke kompetansen og forståelse for innvandrerforeldre som er nysgjerrig eller redd for barnevernet. Det er sånn samarbeidet kan bli bra, man burde ha kurs eller gi informasjon som kan veilede foreldrene til å vite hva barnevernet arbeider med».

Hun påstår at samarbeidet med barnevernet kan bli bra, men det kreves økt kompetanse og forståelse for innvandrerforeldre. Det å gi informasjon om hva barnevernet arbeider med eller holde et kurs for foreldre som er i kontakt med barnevernet, kan være nyttig. Som barnevernsansatt må man vite at det finnes ulike kommunikasjonsfelleskap, dette er viktig for det videre samarbeidet og for å kunne ta beslutninger på en god måte (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 40). Det innebærer at man kommuniserer på ulikt vis i ulike settinger, siden man har forskjellige roller. Det å kunne kommunisere på en måte som gjør deg forståelig for den andre parten er sentralt for å bygge en god dialog. Innvandrerforeldre som kommer i kontakt med barnevernet kan ha utfordringer med å håndtere og forstå situasjonen de befinner seg i. I de tilfellene foreldre ikke forstår informasjonen som blir formidlet, vil det være hjelpsomt å ha kunnskap om hvordan barnevernet opererer. Nasra formidler et ønske om et kurs, og generell tilgang på informasjon som kan være med på å veilede foreldrene i riktig retning. Tidligere har det blitt nevnt at flere innvandrerforeldre frykter barnevernet. Denne frykten utvikles ofte som følge av mangel på kunnskap, ettersom flere muligens ikke har en forståelse for hvordan barnevernet opererer. Denne frykten kan også føre til at man trekker seg tilbake under møter med barnevernet, og i enkelte tilfeller ikke tør å møte opp. Usikkerheten kan skape uro, redsel og frykt for barnevernet. Denne usikkerheten kan komme av at foreldrene vet at barnevernet besitter makt som kan resultere i omsorgsovertakelse. Denne forståelse av hva barnevernet kan representere, kan være et hinder for et godt samarbeid med barnevernet. Dette kan i ses i forbindelse med det Bourdieu var opptatt av, han studerte ulike former for makt i

samfunnet. For å etablere et mer rettferdig samfunn, må man anvende fornuft og viten (Aakvaag, 2008, s.148). Fornuft og viten er noe barnevernsansatte må ta i bruk under møter med innvandrereforeldre. De må også ta i bruk sin faglige kompetanse som innebærer å kunne utøve skjønn. De må ta seg tid til å arbeide med vurderingene samt ha en åpen holdning til teori, faglig nysgjerrighet og respekt for arbeidets utfordringer. Det som er viktig er hvordan en barnevernsansatt legger til rette for åpenhet for kompleksitet, siden det har stor betydning for hvilke forhold barnevernsansatte tar hensyn til i sin skjønnsutøvelse (Oterholm, 2015, s.174).

Barnevernsansatte møter foreldre som er i en avmektig posisjon, fordi det er barnevernet som både definerer foreldrenes behov og hvordan problemet skal løses. Dette kan medføre at foreldrene føler seg små i forhold til barnevernsansatte, siden det er sistnevnte som sitter med makten (Rugkåsa et al., 2017, s. 27). Det kan oppleves krenkende for foreldre at barnevernet er de som forteller hvordan de skal være en bedre mor eller far, og hvordan de skal oppdra egne barn. En forutsetning er å fremme en situasjon hvor foreldrene føler seg ivaretatt og inkludert under håndteringen av ens egen sak. Det kan være nyttig å vektlegge samtalene med foreldrene og se nærmere på de ulike forslagene til hvordan problemet kan løses. Informasjonen fra møtene mellom barnevernet og familiene kan være verdifulle for å oppnå en endelig beslutning der foreldrene også føler at de blir ivaretatt. Det å kunne se den andre, være et medmenneske og ha forståelse for familiens utfordringer, er det som kan skape et godt og tett samarbeid. Informanten Amina uttrykker:

«Barnevernet må ikke misbruke makten de har fått tildelt, de må samarbeidet med oss foreldre. Gode saksbehandlere er de som behandler alle parter på en god måte og varsomt. De må også undersøke mer om deres opplysninger, om de sanne eller ikke».

Makt og samarbeid er gjentagende begreper hos informantene. Det virker som foreldrene har lyst til å samarbeide, men at de samtidig har et behov for å bli involvert i beslutningsprosessen. Amina påpeker at gode barnevernsansatte er de som involverer alle parter i beslutningen, behandler familien med respekt og som grundig undersøker at informasjonen de har hentet inn er sann. Ved å snakke med foreldrene og alle involverte partner kan barnevernsansatte få et helhetlig bilde av situasjonen. Man må kunne reflektere over alle trinnene i beslutningsprosessen: problemet, informasjonen og resultatet. En etisk

refleksjon over trinnene kan gi gode resultater (Backe-Hansen, 2004, s. 11). Det kan være utfordrende å fortelle familien resultatet av vurderingen, men om de har vært involverte i prosessen kan foreldrene få en bedre forståelse for resultatet og problemet. Når en barnevernsanstatt kun vektlegger et hovedproblem i en sak, kan det føre til at man skygger over andres ressurser. Man kan ikke kun henge seg opp i problemet og se forbi andre viktige faktorer som kan være en styrke i problemløsningen. Slik problemfokusering kan føre hjelpeprosessen i feil retning. Problemfokusering kan også føre til at kun de negative sidene hos den enkelte blir synliggjort. Dette kan skape følelser som skyld, skam og bekymringer, noe som igjen kan lede til motstand fra vedkommende (Schjelderup et al., 2005, s. 34-35). Dette betyr ikke at man skal sette til side de problemene familien har, men at man også kan ta i bruk familiens ressurser og styrker. Her gjelder det å finne balansen mellom det å se hvilke ressurser og mestring som ligger hos familien på den ene siden og problemene på den andre siden. Barnevernsansatte skal ikke kun avdekke når, hvordan og hvorfor ting går galt, de skal også undersøke forholdene her og nå for å finne ut av hvilke ressurser som finnes. Samtidig skal de finne ut av hvordan disse ressursene kan benyttes og settes i verk i framtiden. Denne måten å handle på mot det som kan og vil bli, påvirker prosessen i barnevernfaglig arbeid og relasjonen til foreldrene (Schjelderup et al., 2005, s. 35). Dette er med på å stryke alle parter, hvor barnevernet på den ene siden får informasjon til å fatte vedtak, mens foreldrene på den andre siden får muligheten til å være delaktige i egen prosess.

5 Avslutning

Formålet med denne oppgaven har vært å undersøke og frembringe kunnskap om hvordan ikke-vestlige innvandrerforeldre opplever å bli ivaretatt av barnevernet. I dette prosjektet har det blitt lagt vekt på å løfte frem ikke-vestlige innvandrerforeldres stemmer, og gi bedre innblikk samt utvidet forståelse for hvordan de erfarer interaksjonen med barnevernet. Dette anser jeg som det mest verdifulle bidraget ved mitt prosjekt. Hvorav jeg håper at den innhentede informasjonen er med på å bygge en forståelse for hvordan informantene og andre i lignende situasjoner kan oppleve sitt møte med barnevernet. Som tidligere nevnt var utvalget i denne undersøkelsen ikke særlig stor, noe som har en betydning for hvor representative funnene vil være for populasjonen. Likevel vil fortsatt den kunnskapen som har blitt innhentet under gjennomføringen av dette studie være med på å synliggjøre innvandrerforeldres stemmer.

Drøftingskapittelet baserte seg på sentrale funn som informantene vektla. Kapittelet ble inndelt i fire kategorier, som var *fattigdom, kulturelle forskjeller, mangel på brukermedvirkning*, og til slutt *mangel på tillit til myndighetspersoner*. I avsnittet 4.1 *fattigdom* ble det skrevet om utfordringer informantene sto ovenfor ved å tilpasse seg et nytt land og samfunn. De fortalte at det er utfordrende å komme fra et samfunn til et annet, å lære seg språket, komme seg ut i arbeid, skaffe seg bolig og å bygge opp nettverk. De formidlet også at det var krevende å oppdra barn i et nytt samfunn som de selv synes var utfordrende å tilpasse seg til. I denne undersøkelsen delte informantene en opplevelse av at det var et stort fokus på å lære det norske språket blant de som har migrert til Norge. Flere forstod det slik at dette er nøkkelen til å komme inn i arbeidslivet, og andre sosiale arenaer. Med andre ord var sosial kapital en viktig forutsetning, ettersom det åpner veier for utvikling av både kulturell og økonomisk kapital. Informantene uttrykte at normene og verdiene i Norge var ulikt i forhold til hva de hadde tilegnet seg i deres hjemland. De påpekte dette med at deres kulturelle forskjeller spilte en stor rolle i samspill med barnevernet. Alle mennesker har sin måte å fortolke eller oppfatte verden på. Disse fortolkningene og handlingene henger ofte sammen med livet man lever eller livet man har levd, samt kulturen, samfunnet og miljøet man er sosialisert inn i. Med dette som bakgrunn kan innvandrerforeldre i møte med en barnevernsanstatte oppleve at deres forståelse av samme sak ikke samsvarer. Informantene mente at barnevernsansatte burde prioritere å utvikle deres kulturelle forståelse, men også legge til rette for at informantene fikk

muligheten å utvikle en bedre forståelse for hvordan barnevernet opererer i praksis. Informantene så på dette som en god måte for barnevernet å kunne ivareta deres kulturelle koder, verdier og væremåte. På bakgrunn av at barnevernet øker sin kulturelle forståelse, vil det ifølge informantene være med på å gjøre at de forstår hvilken situasjon de er i og utfordringene de møter på i samfunnet. Dette var et forhold som informantene formidlet i intervjuene og det ble utdypet i avsnitt 4.2. *Kulturelle forskjeller*. Der ble det belyst hvordan barnevernet forholder seg til kulturelle ulikheter i forståelsen av barnets beste, og hvordan dette påvirket på foreldrenes opplevelse av relasjonen til barnevernet.

Under avsnittet 4.3 *mangel på brukermedvirkning* ble det formidlet at informantene erfarte å ikke bli involvert i barnevernets undersøkelsesprosess. Medvirkning var et forhold som alle informantene uttrykte kunne ha en stor betydning for samhandlingen mellom barnevernet og dem. Barnevernets arbeid skal ivareta enkeltindividet, skape solidaritet, arbeide mot fattigdom og for sosial rettferdighet (Eide og Oltedal, 2015, s. 92). En av informantene mente at det ville være hensiktsmessig å ha en brobygger til stede i møte med barnevernet. For han representerer brobygger en som har forståelse for familiens kultur og væremåte, samtidig ivaretar barnevernets mandat. Denne informanten trekker opp ett perspektiv som støtter opp de andre informantenes meninger om at barnevernsansatte burde prioritere å øke deres kulturelle forståelse i møte med innvandrerforeldre i feltet. Barnevernet har som oppgave å vurdere foreldrenes evne til å ivareta barnas behov, og om situasjonen i hjemmet deres er det beste for barna. Når barnevernsansatte vurderer ulike familiesituasjoner, er det høyt prioritert å ta hensyn til det biologiske prinsipp. Hvor det overordna målet er at foreldrene får beholde omsorgsretten. Barnevernsansatte har en profesjonell rolle, og denne innebærer å være i stand til vise medfølelse og å ta utgangspunkt i hjelpebehov. Dette innebærer informasjon om foreldrenes fungeringsevne og barnets omsorgssituasjon. Her må man også vurdere om foreldrene har motivasjon til endring. Foreldre har behov for informasjon, som igjen er grunnleggende for hvordan man skaper tillit og god dialog.

I siste avsnitt 4.4 *mangel på tillit til myndighetspersoner* trekkes det opp forhold som går inn på viktigheten av dialogen mellom innvandrerforeldre og barnevernesansatte, og hvilken virkning dette har for beslutningsprosessen. Informantene fortalte at samarbeidet mellom dem og barnevernet ville kun lykkes, hvis det er god kommunikasjon og tett oppfølging. Denne dialogen ville også være med på å synliggjøre et helhetlig bilde av

situasjonen som vurderes i hjemmet. Slik ville det utvikles en dypere forståelse av problemet, og hva som kunne være en god løsning. Ved å vise medfølelse, anerkjennelse og forståelse for den konkrete situasjonen vil det være med på å fremme et godt samarbeid.

Avslutningsvis vil jeg understreke at informantene i dette studiet uttrykte at de ikke opplevde å bli sett eller hørt i møte med barnevernet. De ønsket tilgang til mer informasjon om hvordan barnevernet operer, i tillegg ville de alle ha muligheten til å kunne medvirke i egen sak. Frykt var noe som alle informantene satt med i forkant av deres møte med barnevernet. Det var frykt for barnevernets kontrollmandat, frykt for å gjøre feil samt å miste omsorgsretten for barna sine. Denne frykten og mangel på tillit til barnevernsansatte hadde en innvirkning på deres samarbeidet. For at innvandrerforeldre skal kunne oppleve å bli ivaretatt vil det være hensiktsmessig for barnevernsansatte å arbeide med aktsomhet og ivareta menneskene de møter. I fremtiden kan det være av betydning å ta i betraktning de ulike forholdene som informantene i denne undersøkelsen uttalte seg om, forhåpentligvis vil dette være med på å bidra positivt for interaksjonen med barnevernet fremover.

Litteraturliste

- Advokat oslo. (2021) *Barnverntjenestens hovedoppgave*. Hentet fra: [Barneverntjenestens hovedoppgave - Advokat oslo](#)
- Andenæs, A. (2004). *Hvorfor ser vi ikke fattigdommen? Fra en undersøkelse om barn som blir plassert utenfor hjemmet*. Nordisk sosialt arbeid, 24(1), 19–3. [Hvorfor ser vi ikke fattigdommen? Fra en undersøkelse om barn som blir plassert utenfor hjemmet - Nr 01 - 2004 - Nordisk sosialt arbeid - Idunn](#)
- Ask, T. A. & Eide, B. (2018) *Barnevernet som samfunnsinstitusjon*. I: Ask, T. A. & Eide, S. B. (Red). Barnevernets begreper – i bevegelse. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, s. 16-17.
- Aadnesen, B. N. (2015) *Forståelser av barnets beste i et flerkulturelt barnevern i Norge*. I: Kipperberg, E. (Red). Når verden banker på. Nye utfordringer for profesjonsutøvelse. Bergen: Fagbokforlaget. s. 234–236.
- Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne sosiologisk teori*. Oslo: Abstrakt Forlag A/S. s. 148-166.
- Aasen, J. (2012) *Flerkulturell pedagogikk. – en innføring*. Vallset: Oplandske Bokforlag, s. 16.
- Backe-Hansen, E. (2004) *God nok omsorg. Riktige beslutninger i barnevernet*. Oslo, Kommuneforlaget., s. 21.
- Barnevernsloven. (1992). *Lov om barnevernstjenester (barnevernsloven)*. (Lov-1997-06-18-127). Hentet fra: <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100/§3-1>
- Berg, B. (2011). *Fra innvandringspolitikk til mangfoldpolitikk – et bakteppe*. I: Berg, B. & Ask, T. A. (Red). Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid. Oslo: Universitetsforlaget. s. 28
- Bourdieu, P. (1995). *Distinksjonen. En sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Pax forlag.
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode. En kvalitativ tilnærming*. 2 utg. Oslo: Universitetsforlag, s. 100.
- Dalland, O. (2010). *Pedagogiske utfordringer. For helse- og sosialarbeidere*. 2. Utg. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Dalland, O. (2018). *Metode og oppgaveskriving*. (6. Utg. 3. Oppl.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- [DOI: 10.18261/issn.2464-3076-2018-02-06 \(idunn.no\)](https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-06)
- Eide, S. B (2018) *De biologiske prinsippet*. I: Ask, T. A. & Eide, S. B. (Red). Barnevernets begreper – i bevegelse. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, s. 46–48.
- Eide, S. B. & Oltedal, S. (2015) *Verdier betydning for vår forståelse og vår handling*. I: Ellingsen, I. T. et al. (Red). Sosialt arbeid: en grunnbok. Oslo, universitetsforl., s. 92–93
- Ellingsen, I. T. & Skjefstad, N. S. (2015) *Annerkjennelse, myndiggjøring og brukermedvirkning*. I: Ellingsen, I. T. et al. (Red). Sosialt arbeid: en grunnbok. Oslo, universitetsforl., s. 102–103
- Eriksen, T. H. & Sajjad, T. A (2020). *Kultur- forskjeller i praksis*. 7.Utg. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. s.

- Fløtten, T. & Grødem, A. S. (2014). *Helhetlige tiltak mot barnefattigdom: en kunnskapsoppsummering* (2014:18). Oslo: Fafo. <https://fafo.no/images/pub/2014/20365.pdf>
- Fylkesnes, M. K. Iversen, A. C. Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). *Frykten for barnevernet - En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger*. Hentet fra: [Frykten for barnevernet - En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger - Nr 02 - 2015 - Tidsskriftet Norges Barnevern - Idunn](#)
- Gjedrem, J. (2018) *Barnets beste*. I: Ask, T. A. & Eide, S. B. (Red). Barnevernets begreper – i bevegelse. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, s. 64-68
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W., & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kipperberg, E. (2015). *Barnets rettigheter og familiesplittelse i asylsaker*. I: Kipperberg, E. (Red). Når verden banker på. Nye utfordringer for profesjonsutøvelse. Bergen: Fagbokforlaget. s. 228.
- Kirkens bymisjon. (2021). *Primærmedisinsk verksted*. Hentet fra: <https://kirkensbymisjon.no/pmv-flerkulturelt-ressursenter-i-oslo/>
- Kleppe, L. I. (2015) Sosialfaglig kompetanse. I: Ellingsen, I. T. et al. red. Sosialt arbeid: en grunnbok. Oslo, universitetsforl., s. 141-150.
- Kriz, K. & Skivenes, M. (2010). “Knowing our society” and “Fighting against prejudices”: How child welfare workers in Norway and England perceive the challenges of minority parents. *British Journal of Social Work*, 40(8), 2634–2651. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcq026>.
- Kumar, B. N., & Viken, B. (red). (2010). *Folkehelse i et migrasjonsperspektiv*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Levin, I. & Ellingsen, I. T. (2015) Relasjoner i sosialt arbeid. I: Ellingsen, I. T et al. red. Sosialt arbeid: en grunnbok. Oslo, universitetsforl., s. 123.
- Manum, O. M. (2015). Innvandrerne utfordringer til norsk barnevern. (2015:06). Hentet fra: [Innvandrerne utfordringer til norsk barnevern - Nr 02 - 2015 - Tidsskriftet Norges Barnevern - Idunn](#)
- Misund, B. T. (2014). Beslutningsteoretiske perspektiver på beslutningsprosesser i barneverntjenesten. I: Ellingsen, I. T. & Østerhaug, R. S. (Red). Barnevernets brennpunkt. Beslutningsgrunnlag OG Beslutninger. Oslo, Universitetsforlaget., s. 64-65.
- NSD. (2020). *Vi sørger for at data om mennesker og samfunn kan hentes inn, bearbejdes, lagres og deles trygt og lovlig, i dag og i fremtiden*. Hentet fra: <https://www.nsd.no/>
- Ogden, T. & Olaussen, L. P. (1988) *Hvordan kan forskning og utviklingsarbeid bidra til faglig styring av barnevernet?* I: Larsen, E. (Red). Utviklingsperspektiver på praktisk barnevern. Tolv innlegg om forsknings – og utviklingsmuligheter i barnevernet. Oslo, Tano A.S. s. 13
- Rugkåsa, M. (2018). *Etniske minoriteter og sosialt arbeid*. (2018:06). Hentet fra: [DOI: 10.18261/issn.2464-3076-2018-02-06 \(idunn.no\)](https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-06)
- Rugkåsa, M. Ylvisaker, S. & Eide, K. (2017). *Barnevernet i et minoritetsperspektiv: Sosialt arbeid med barn og familier*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. s. 11-110

- Salole, L. (2013). *Krysskulturelle barn og unge. Om tilhørighet, annerkjennelse, dilemmaer og ressurser*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. s. 125-129.
- Schjelderup, L. Omre, C. Marthinsen, E. Horverak, S. & Hyrve, G. (2005) *Mot et nytt barnevern*. I: Schjelderup, L. Omre, C. Marthinsen, E. (Red). *Nye metoder i et moderne barnevern*. Bergen, fagbokforlaget., s. 34–35
- Skytte, M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid*. 3. Utg. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. s. 151-158.
- Statistisk sentralbyrå. (2016a). *Kvart fjerde barn i barnevernet har innvandrerbakgrunn*. Hentet fra: [Kvart fjerde barn i barnevernet har innvandrerbakgrunn - SSB](#)
- Statistisk sentralbyrå. (2021b). *Innvandre og norskfødte med innvandrerforeldre*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>
- Steinar, K. & Svend, B. (2017) *Det kvalitative forsknings- intervju*. 3 utg. Oslo: Gyldendal Norsk forlag as. s. 20-282.
- Thagaard, T. (2016) *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. 4.utg. Bergen: fagbokforlaget.
- Thrana, H. M. (2018) *Kjærlighet. Et gammelt begrep i framtidens barnevern*. I: Ask, T. A. & Eide, S. B. (Red). *Barnevernets begreper – i bevegelse*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, s. 228–229.
- Øian, H. (2014) *Innvandring og sosial integrasjon*. I: Kaya, M. S. & Fauske, H. (Red). *Innvandrerne på utsiden av samfunnet*. Oslo: Abstrakt forlag, s. 65–68.
- Østby, L. (2011). «Sånn er de». I: Berg, B. & Ask, T. A. (Red). *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 63.

Vedlegg A- Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

Hvordan opplever innvandrerforeldre med ikke-vestlig bakgrunn møte med barnevernet?

Formål

Formålet med dette masterprosjektet er å finne ut av hvordan innvandrerforeldre med ikke vestlig bakgrunn opplever sitt møte med barnevernet. Dette forskningsprosjektet ønsker å få vite hva selve møtet med barnevernet har betydd for deg, hvilke erfaringer du har gjort deg og hvordan dette påvirker din nåværende situasjon, samt hvilke forventninger du har til framtiden. Det ligger også et stort ønske om å få finne ut av hvilke erfaringer barnevernet har i møte med ikke vestlige innvandrerforeldre.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

OsloMet- storbyuniversitetet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du for spørsmål til å delta i prosjektet siden jeg tenker du sitter med nyttig informasjon, samt erfaringer som kan være med på å besvare forskningsspørsmålet. Krikens bymisjon er en organisasjon som blant annet arbeider med inkludering i et flerkulturelt og mangfoldig samfunn. De vil skape et romsligere samfunn og et inkluderende felleskap. Denne organisasjonen er i kontakt med innvandrerforeldre med ikke vestlig bakgrunn, dermed ønsker jeg et utvalg på 4-6 deltakere som kan delta i dette prosjektet. Jeg ønsker også et utvalg på 2 ansatte i barnevernet som ønsker å delta.

Hva innebærer det for deg å delta?

For at prosjektet skal få noen verdi er det viktig at jeg får del i erfaringene, meningene og ønskene til innvandrerforeldre med ikke vestlig bakgrunn og barnevernet. Jeg ønsker å snakke med kvinner og menn med litt ulik alder, erfaring og situasjon i dag. Disse samtalene – intervjuene – vil handle om den enkeltes erfaringer, opplevelser og inntrykk de hadde eller har av møte med barnevernet. Under intervjuet vil det også kunne forekomme spørsmål om deres etnisitet og psykososiale forhold. For å få med seg alt som blir sagt, ønsker jeg å kunne ta opp samtalene på lydbånd.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. De som kommer til å ha tilgang til opplysningene er meg som student og min veileder. For å sikre personopplysninger som navn og kontaktopplysninger, kommer jeg til å erstatte det med kode som lagres på egen navneliste som vil bli avskilt fra annet data. Dette er for å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 20. Mai 2021. Alle lydbånd og utskrifter vil blir slettet innen denne datoen. Både lydbånd og utskrift vil holdes nedlåst. Etter at jeg har gått gjennom og sammenfattet det som har blitt sagt i intervjuene, vil jeg skrive en rapport. De som har blitt intervjuet vil være anonyme i denne rapporten, dvs. ingen vil bli kjent i rapporten.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet- storbyuniversitetet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Veileder: Berit Bergheim på OsloMet- storbyuniversitetet. E- post Berit.Bergheim@oslomet.no Telefon:90999150.

Student: Oubah Omar. E-post Oubah_2@hotmail.com Telefon: 40765739.

Vårt personvernombud: Kirkens Bymisjon, Primærmedisinsk Verksted (PMV)
Miljøarbeider, Brobygger: Kadra Noor Ahmed, E-post: Kadran9193@yahoo.com Telefon: 92646777.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Berit Bergheim

(Veileder)

Student: *Oubah Omar*

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet hvordan opplever innvandrerforeldre med ikke vestlig bakgrunn møte med barnevernet, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Å delta i intervju.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg B- Intervjuguide

Intervjuguide

Introduksjon/ Bakgrunn:

Hvem jeg er, og hvorfor jeg er her?

Hvor gammel er du?

Hvor kommer du i fra?

Har du noen interesser eller hobbyer?

Spørsmål: Hvordan var ditt møte med Norge?

Nøkkelspørsmål/oppfølgingsspørsmål:

Hvilke erfaringer har du med å bo i Norge?

Har du møtt på noen utfordringer? I tilfelle ja, hvilke?

Hva er utfordringene for deg som foreldre i Norge?

Hvordan er oppdragelsen av barn i Norge i forhold til deres hjemland?

Spørsmål: Hvordan kom du i kontakt med barnevernet?

Nøkkelspørsmål/oppfølgingsspørsmål:

Hva var årsaken til at du kom i kontakt med barnevernet?

Hva slags hjelpetiltak ble utført?

Var det noen hjelpere som spurte deg om din livssituasjon?

Føler du deg sett og hørt av helperne?

Spørsmål: Kan du fortelle om ditt møte med barnevernet?

Nøkkelspørsmål/oppfølgingsspørsmål:

Har du noe form for barnevern i deres hjemland?

Forståelse for hva barnevernet arbeider med?

Hva er en god barnevernsarbeider for deg?

Hvordan har kommunikasjonen vært under samtalene?

Hadde du bruk for tolk under samtalene?

Har du en negativ erfaring med barnevernet, kan du fortelle hvorfor det ble en dårlig opplevelse?

Med dine erfaringer med barnevernet, hva tenker du nå om tiltakene som ble utført?

Føler du at noe bør endres i forholdet til hvordan barnevernet arbeider?

Er det holdninger hos barnevernsarbeideren du er kritisk til?

Er det spesielle ting barnevernsarbeidere bør ta hensyn til i møte med innvandrerforeldre med ikke vestlig bakgrunn i en vanskelig livssituasjon?

Hva var ditt inntrykk av barnevernet før og etter møtet?

Er det noe som kunne ha gjort annerledes?

Er det noe du er fornøyd med i møte med barnevernet?

Spørsmål: Hvordan har du det i dag?

Nøkkelspørsmål/oppfølgingsspørsmål:

Hva synes du er gode egenskaper med en god barnevernsarbeider?

Spørsmål: Oppsummering

Nøkkelspørsmål/oppfølgingsspørsmål:

Er det noe du ønsker å tilføye?

Hvordan synes du intervjuet har gått?

Vedlegg C- NSD

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

masteroppgave om: Hvordan innvanderforeldre med ikke vestlig bakgrunn opplever møte med det norske barnevernet

Referansenummer

998415

Registrert

30.09.2020 av Oubah Omar Awale Abdi - s340382@oslomet.no

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for sosialfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Berit Bergheim, Berit.Bergheim@oslomet.no, tlf: 90999150

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Oubah Omar Awale Abdi, Oubah_2@hotmail.com, tlf: 40765739

Prosjektperiode

14.09.2020 - 15.11.2021

Status

11.08.2021 – Vurdert

Vurdering (2)

11.08.2021 - Vurdert

NSD har vurdert endringen registrert 10.08.2021.

Vi har nå registrert 15.11.2021 som ny sluttdato for forskningsperioden.

NSD vil følge opp ved ny planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet/pågår i tråd med den behandlingen som er dokumentert.

Kontaktperson hos NSD: Gry Henriksen

Lykke til videre med prosjektet!

12.11.2020 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med

personvernlovgivningen så fremst den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 12.11.2020 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

https://nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om etnisitet og helse og alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 18.05.2021.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og art. 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a, jf. art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. §9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er

avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Mirza Hodzic

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)